9 OCAK 1976 BEŞ LİRA

Sebil

Siyasî, Edebî, Tarihî HAFTALIK GAZETE

Herşey Hak için

Sahib ve Başyazar KADİR MISIROĞLU

İngilizler Türk Masonluğunu resmen muntazam loca olarak tanıdılar

Türkiye'de Masonluğun târihi oldukça eskidir. İlk localar, Kırım Harbi'nden hemen sonra kurulmaya başlanmıştır. Bunlar, İngiltere, Fransa, İtalya, İspanya, Yunan ve Belçika gibi çeşitli memleketlerin Maşrık-ı Âzamlıklarına bağlıydılar. İlk şûrâ-yı Âli, Prens Halim Paşa tarafından 1861 yılında İstanbul'da kurulmuştu. Buraya kayıtlı bulunanlar arasında Ruj Kruva derecesini hâiz V. Murad ile üstad derecesinde Şehzâde Nureddin ve Kemâleddin efendiler de vardı. Ne hazindi ki; bunlar, masonluğun amansız düşmanı Cennetmekân Sultan Abdülhamid Han Hazretleri'nin öz kardeşleriydiler. Fakat O'nun himmet ve muhâlefet; sebebiyle bu ilk masonik faaliyet akamete uğramış ve daha ziyâde yurt dışına ve biraz da Yahudilerin «İspanya Katliamı»ndan sonra İskân edildikleri «Selânik»e naklolmuştu. 1909 senesinden itibaren faâliyetlerini artıran ilk masonlar arasında, Pertev Paşa, Sadrazam Âli Paşa, Şâir Ziya Paşa, Şeyhülislâm Mûsa. Kâzım Efendi, Keçecizâde Fuad Paşa, Mithad Paşa Ahmed Vefik Paşa, Tunus lu Hayreddin Paşa, Sâdullah Paşa, Kurenadan Seyid Bey, Müşir Fuad Paşa, Abdurrahman Hilmi, Saffet, Memduh, Tevfik, Nûri, Rauf, Behçet, Raif, Kenan Nûri, Hâlet Bey ve paşalarla V. Murad'ın oğlu Şehzâde Selâhaddin Efendi gibi seçkin şahsiyetler vardı.

(Muhibbân-ı Hürriyet Mahfeli Tariçesi, İstanbul - 1934 sayfa 9—10)

Bu tarihten itibâren Türk Masonluğunun nasıl geliştiği ve devletimizi ele geçirerek onu nasıl batırdığı - şimdilik - mevzumuz hâricindedir. Fakat Türk Masonluk tarihi tetkik edildiğinde görülmektedir ki; masonlar, şu iki gerçeği dâima inkâr etmişlerdir.

1 — Gizlilik
2 — Dışa bağlılık

Gizlilikleri fiîli vâkıalar önünde isbat külfetinden beri kabul olunacak derecede ortadadır. Ancak, bu nu reddettikleri halde yalnız kendi mensuplarına âid mevkûtelerde defaatle sırlarını ketmederek etrafa du yurmamalarını tenbihliyen yazılar görülmektedir. Meselâ «Büyük Şark» ismiyle 1930 larda çıkardıkları ve kapağına dâima «Yalnız Türk Yükseltme Cemiyeti âzâsına âid el yazılarını ihtiva eder.» kaydını düşürdükleri mecmuanın 8-9 numaralı sayısının 14. sahifesinden itibaren «NİÇİN GİZLİYİZ?...» serlevhalı makale müthiş bir itirâf mahiyetindedir. Yerimizin darlığı sebebiyle buradan iktibaslar yapamıyoruz.

Türk Masonlarının ötedenberi inkâr ettikleri bir gerçek de kökleri nin dışarıda olduğu hususudur. Masonluk bir cemiyettir. Cemiyetlerin ise, kanunen kökü dışarıda olamaz. Bu kanunsuzluk sebebiyle «beynelmi lellik»lerini hemen dâima inkâr ederler. Fakat Sebil'in bu sayısına dercedilen ve kenarda klişesini gördüğünüz İngilizce vesika onların maskelerini düşürmekte ve dışa bağlılıklarını kat'î bir sûrette ortaya koymaktadır. Buna göre Türk masonları İskoç Teşkilâtı tarafından sanki müstakil bir devletmişler gibi «TANINMAK» sûretiyle tescil olunmakta bir nev'î vaftîz edilmektedirler. Kuruluşundan bu yana ilk defa bu şerefe (!...) nâil olabilen mason ların sevinci sonsuzdur.

Gerçekten mason nâşir-i efkârı olan «MİMAR SİNAN» dergisinin İstanbul 1971 tarihli 4—5 numaralı sayılarında BÜYÜK ÜSTAD HAYRULLAH ÖRS tarafından bu haber teşkîlâta şöyle tamim edilmiştir:

BÜYÜK ÜSTADIN MESAJI

Kardeşlerim,

Bugün bütün dünyaca muntazam sayılmalarını isteyen büyük locaların aşmak için çok uğraştıkları en büyük merhaleyi iyi niyetimiz, sebatımız ve istisnasız bütün kardeşlerimizin yılmak bilmez tutumlarıyla aşmış bulunuyoruz.

İngiltere Büyük Locasının bir Büyük Locayı muntazam olarak tanımasının ne demek olduğunu size uzun boylu açıklamam gerekmez. Bu işin bundan 253 sene önce kurucusu olmak sıfatiyle İngiltere Büyük Locası, Masonluk göğünde kutup yıldızı gibi şaşmaz bir yol gösterici gibidir. Büyük Loca olarak kurulan her müessesevi kolay kolay tanımaz. Hele gayrımuntazam Localarla ilişkisi olan veya kökenini bunlara bağlayan Büyük Locaları asla. Bizim iyi niyetimizin sonucu olarak bu iş de tamamlanmış oldu. Daha 1956 yılında, dünya intizamsız Büyük Locaları listesinde adının yanında «mensei belli olmayan ve eğemenliği bulunmayan bir kurul» kaydını gördüğümüz Büyük Locamız için bu, gerçekten sevinçli bir durumdur.

14 Kasım 1970 tarihinde toplanan Büyük Loca Umumi Heyeti yıllardan beri sürüp gelen bir meseleyi de bir günde, büyük yorgunluk ve emekler pahasına sona erdirdi: muntazam bir Büyük Locaya yaraşır bir Anayasayı kabul etti. Artık kendimizi tamamiyle, gerçek masonca faaliyetlere vermeliyiz.

Size Localarda her sefer tekrarlanan bir sözü hatırlatarak bu mesajıma son vereceğim:

Kardeşlerim,

Uyanık ve dikkatli olunuz, yüreklerinizi kardeşlik duygu ve güvenine açık bulundurunuz. Birlikte geçireceğimiz vakitler bizler ve bütün insanlık için ancak böylelikle yararlı olacaktır.

Hayrullah ÖRS
BÜYÜK ÜSTAD

Bu mesajda bahsi geçen ve klişesi dercedilen vesikanın adı geçen mecmuanın 10. sayısında yer verilen tercümesi ise aynen şöyledir:

İngiltere Büyük Locası Büyük Kâtibinden Türkiye Büyük Locası

Büyük Kâtibine gelen levha (Tercüme)

11 Eylül 1970

Muhterem Büyük Kâtip Kardeşim

Ekli belgeleriyle birlikte 9 Mart ve 2 Haziran 1970 tarihli mektuplarınıza atıf yaparak, Büyük Locanıza ve özellikle onun menşeine ilişkin tamamlayıcı bilgiler Harici Münasebetler Komitemizin ve Genel İşlemler Kurulunun dikkatli incelemelerinden ve bunların sonuçlandırılmaları

MASON CEPHESİNDEN HABERLER

29 Kasım 1974 tarihinde Edinburg'da yapılan İskoçya Bü. Üs.'ı ve Bü. Görevlilerinin İs'at törenine ait İskoçya Büyük Locası 1975 yılı 1. üç aylık Tutanak Dergisinden :

Büyük Loca resmî şekilde açıldı. P. S. Bü. Üs., Bü. Tö. Üs.'ndan dışarda bekleyen Türkiye Büyük Locasının P. S. Bü. ÜS.'ı Nafiz Ekemen K.imize refakat etmesini rica etti. Pek muhterem misaffirlerimizin girişi esnasında şerefine, Bü. Organist tarafından Türk Millî Marşı çalınıyordu.

P. S. Bü. Üs., Fransızca olarak şu cümle ile P. S. Bü. Üs.'ı kabul ettiler :

«Aramızda bulunmayı kabul etmenize ve aynı zamanda sizlere en samimî ve candan hoş geldiniz dememe müsaade etmenizi rica ederim. Ziyaretiniz bana büyük bir zevk vermekte ve fekalâde bir mânâ taşımaktadır. Çünkü, son seneler zarfında Türkiye'yi ziyaret eden ve Türk misafirperverliğine hayran kalan İskoçya Büyük Locasının 3 Bü. Üs. olmuştur, fakat Zatı Üstadaneleri riyasetinde ilk defa Türkiye Büyük Locasından bir delgasyon yabancı bir ebednansı ziyaret etmektedir. Bu ilk ziyaret yeri olarak ta İskoçya Büyük Locasını seçmeniz bizim için fevkalade şerefli ve mümtaz bir durum yaratmıştır. P. S. Bü. Üs., size ve heyetinize yalnız kendimin değil, fakat burada bulunan bütün kardeşlerin şükranlarını ve en samimî temennilerini takdim etmeme müsaadelerinizi rica ederim.»

Bu hitabesinden sonra P. S. Bü. Üs. bu söylediklerini İngilizce

Daha sonra, bu esene için seçilen K.'lerin İs'at merasimi yapıldı ve bilâhare akşam yemeğine gidildi.

İngiltere Büyük Locası Büyük Kâtibinden Türkiye Büyük Locası Büyük Kâtibine gelen levha (Orijinal)

UNITED GRAND LODGE OF ENGLAND

FREEMASONS' HALL,
GREAT QUEEN STREET,
LONDON, WC2B 5AZ

11th September, 1970.

Gen.

Dear Brother Grand Secretary,

With reference to your letters of 9th March and 2nd June, 1970, with supporting documents, the additional information regarding your Grand Lodge, and in particular its origin, has in the meantime been placed before and carefully considered by our External Relations Committee and the Board of General Purposes, as the result of which it became possible for a recommendation in favour of recognition being placed before the Grand Lodge, and I now have pleasure in informing you that at the Quarterly Communication of the United Grand Lodge of England held on 9th September, 1970, it was unanimously resolved that recognition be accorded to the Grand Lodge of Turkey, and I take this opportunity of expressing the hope that the fraternal association thus established between our two Jurisdictions may long continue.

I will be in touch with you again in due course on the matter of the exchange of Representatives.

Yours sincerely and fraternally,

Grand Secretary.

R.W.Bro. Nafiz Ekemen,
Grand Secretary, Grand Lodge of Turkey,
Masonic Hall,
Nuruziya Sokak 45,
Beyoglu,
ISTANBUL, Turkey.

Masonluğun kökü dışarda değildir diyenlere ithaf olunur!...
Türk Masonluğu'nun İngiltere Büyük Locası tarafından «Muntazam Loca» kabul edildiğini bildiren İngilizce mektup!...

İRTİCA HABERİ ŞAŞKINLIK DOĞURDU

Sebil

Hatırat

«İstanbul'da meşrutiyet aleyhtarlarının, gerek saraydan bazı şahısların ve gerekse dış düşmanlarımızın teşvikiyle bir irtica yaparak, meşrutiyet taraftarlarını boğmak isteyeceklerini hiçbir zaman düşüncemden uzak tutmadım. Fakat bunu İttihad ve Terakki Umumî Merkezi'ne ve İstanbul'a gelen murahhaslarına anlatamadım...

Bunun üzerine en mühim bir merkez olan, Edirne'de toplu bulunan 2. Fırka Erkânı Harbiliğine gelmekliğimi, oradaki samimî arkadaşlarımın da arzusu eklenmesiyle kabul ettim...

Dedeağaç'tan Çatalca'ya kadar, şimendifer muhafızlığına konmuş olan İstanbul'dan gelen ve alaylı zabitler kumandasındaki taburları mektepli ellere verdim... Ve gecegündüz zabit ve efradla çalışarak bütün ruhlarıyla kendime bağladım... Bu bağlar o kadar kuvvetiydi ki, vakit vakit ve bilhassa İstanbul'da irtica çıktığı zaman, bütün fırkamın askerleri, benim emrimden çıkmayacaklarını her vasıta ile bana bildirdiler...

Edirne'ye irtica haberi geldiği zaman, her tarafta büyük bir şaşkınlık başladı... Çünkü haftalardan beri alınan haberler, irticanın Trakyada da çıkacağını gösteriyordu... İttihad ve Terakki Merkezi'nde bulunan arkadaşlar —ki bir kısmı zabitti— etrafıma toplanarak vaziyetin vahimliğini ve bunun karşısında, benden hedef beklediklerini söylediler...

Ertesi günü bu arkadaşlar, (Annemiz hastadır) yani, (İrtica müthiştir, harekât lâzımdır) şifresini verdiler...

Derhal trenleri ve kıt'aları hazırladım. Fırkanın Kumandanı Tevfik Paşa İstanbul'da izinli idi... Liva Kumandanı Şevket Turgut Paşa'ya kumandayı almasını teklif ettim. Memnuniyetle kabul ettiler. Ordu Kumandanı Saim Paşa, vaziyetten pek endişeli idi... Evvelâ kendisinin hapsedilmesini sonra hareket edilmesini söyledim. Dedim:

«Paşam... Bu hareketi yapacağım. Askerî mertebe silsilesini bozmak istemiyoruz... Fakat mecbur kalırsak mahvolacak yalnız meşrutiyet değil bütün mektepli zabitler ve sonra da bütün millet ve vatandır... Değil hareketimiz için taraftar olmamak, ordunun başına geçmeniz sizin için büyük bir vazife ve bir şereftir... Kıt'alar trene binmek üzeredir...»

Ordu kumandanı bu gafı yaparken, Ordu Erkânı Harbiyesinden Refik Bey (sonra paşa) Selânik'le makine başında daha beterini yapmış; kendisi 3. Ordudan yeni geldiğinden. 2. Ordunun vaziyetini ve benim mevkiimi bilmiyordu. Selânikte Ordu Erkânı Harbiyesi bizim ordudan da harekete iştirak istemiş Refik Bey de (Bu ordumuz mürteciler elindedir, buradan ümit beklemeyiniz) cevabını vermiş.

Bu haber tabii 3. Orduyu ve cemiyet umumî merkezini fena sarsmış. Bunu haber alınca yaptığı hatayı, hazırlanan kıt'aları göstererek, akşama yola çıkacağımızı bildirerek anlattım... Ve beraberce telgrafhaneye giderek Selânik'te 3. Ordu Erkânı Harbiyesine hatasını tashih ve fırkamızın hareket etmekte olduğunu bildirdim... İlk trene 12. Alayın iki taburuyla ben de ninerek Çatalca'ya gittim... Oradan 3. Ordunun ilk treninden gelen Erkânı Harb Muhtar Bey (Seyit Muhtar Bey)le 2. Ordunun cephesini taksim ettik.

İstanbul cephesini 3. Ordu kıtaatı ile kendisi. Beyoğlu ve Yıldız cephesini de sol cenaha alarak 2. Ordu kıtaatı ve ben bölmeye karar verdik Çatalca askerî bizden evvel Padişah'a arzı tazimat için İstanbul'a çekilmişti... Müsademesiz bu hattı geçerek vaziyete hakim olduk... Bu askerlerin iadesi için Nazım Paşa'nın Çatalca Kumandanlığına emrine karşı. (Köprüler yıkılmıştır. İkinci ve Üçüncü Ordu kıtaatı gelmektedir. Çatalca askeri artık gelemez, yola çıkarılırsa gönderenler mes'ul olacaktır) tarzında cevap yazdık.

Hadımköy civarı kumandanlığı bende idi... Askerimiz arasında, İstanbul'dan gelen sarıklı kısveli insanların ve gazetelerin zehir saçtığını görünce, bu kabil insanları tevkif ve gazeteleri de yaktırdım... Yapılan propagandanın en zehirlisi İstanbul'da öldürülen zabitler kabuklu imiş cümlesi idi. Bunu nefer kıyafetli zabitlerimizden öğrendim... Bu cümle hareket esnasında benim de işime yaradı. Şöyle ki:

KÂZIM KARABEKİR PAŞA

(Devamı var)

---

olumlu bulunduktan sonra Büyük Locamıza arzedilmiş olup, şimdi İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın 9 Eylül 170 tarihli üç aylık toplantısında Türkiye Büyük Locasının tanınmasının oybirliği ile kabul edildiğini bildirmekle memnuniyetimi bildirir ve bu vesile ile iki jüridiksiyon arasında kurulan dostane münasebetlerin sürekli olmasını ümit ettiğimi beyan ederim.

Temsilciler teatisi üzerinde sizinle tekrar temasa geleceğim.

Samimi ve kardeşçe selâmlarımla

Büyük Kâtip

Masonların bu vesikalara rağmen artık dışa bağlı oldukları iddiasını red ve cerh etmelerine imkân olmadığı kanaatindeyiz. Ancak ne yazık ki; masonların bu büyük sevinçleri pek de uzun sürmemişe benzemektedir. Gerçekten **MİMAR SİNAN** dergisinin 1975 tarihli 17. sayısında yer alan «BÜYÜK ÜSTAD NAFİZ EKEMEN» imzalı mesaj Türk masonları arasındaki kaynaşmayı şu satırlarda açıkça ortaya koymaktadır:

Sevgili Kardeşlerim.

Localarımız, bir yaz tâtilinden sonra, yeni bir hızla çalışmalarına başlamaktadır.

Şu sıralarda hakkımızda bir takım sözler söylendiğini duyuyoruz. Masonluk böyledir. Kurulduğundan bu yana, bir tek gün geçmez ki, bin bir uydurma vesile ile, sağdan soldan taşlanmasın. Ve kurulduğundan bu yana, Masonluğun bu hareketlere karşı bir tek tutumu vardır: Hiç bir münakaşaya girişmeden, kendi yolunda, sağlam adımlarla yürümek. Münakaşaya girişmez, çünkü Masonluk, dinî veya politik bir mücadele yeri değildir; söylenen her söz, haklı veya haksız, bin bir tane yeni sözün ortaya çıkmasına sebebiyet verir ve lakırdı kargaşılığı içinde, gaye kaybolur.

Bakalım zaman ne gösterecektir:

«Münâfıkın sonu gelmez, söner elbet ocağı,
Henüz tütüyor ise, demek gelememiş çağı...»

---

başyazı

TEŞEKKÜR

Basın, Dünya'nın her yerinde, halkın efkâr ve hissiyatının ciddi, samimi ve sâdık bir tercümanıdır. Yazarlar, sanki milletlerinin büyük bir kısmının resmen mümessili imişler gibi, onların yüreklerinde düğümlenip de izhar için vesile ve vâsıta bulamadıkları fikirleri dile getirirler. Millî bir basının gerçek mâhiyyet ve vazifesi bundan ibâret olduğu halde, Türkiye'deki durum, tamamen aksinedir. Zira, henüz gayrî millîlikten kurtarılamamıştır.

Hakikaten, nice zamandan beri bu milleti, bir işgal kuvvetinin rûhu bize yabancı mensuplarıymışcasına ters bir dünyanın ölçüleriyle sevk ve idâre edenlerin hâkim oldukları sahalardan biri de, basındır. Ne yazık ki; arada bir çıkan ve çeşitli maddî ve kanunî imkânsızlıklar yüzünden bir türlü istenildiği gibi olamıyan perâkende mevkûtelerle, Türk Basınındaki bu yabancı rûhun hakimiyetini izâle, mümkün olamamıştır. Olamamaktadır.

Bu derin ızdırabın infiali ile vücûd bulan **SEBİL**, başlangıçta ümid ve arzu ettiğimiz şekil ve muhteva mükemmeliyeti ile çıkarılamadığı halde, —takdirinden aciz kaldığımız ölçüde— büyük bir alâka ve teveccühe mazhar olmuştur. Mektup ve telgraf göndererek, telefon ederek ve hatta bizzat idarehanemize kadar gelerek bizler candan tebrikleriyle saadete garkeden aziz okuyucularımıza ayrı ayrı teşekküre imkân bulamadığımız için müteessiriz. Milletimizin gerçek sesini bütün şumûlüyle aksettirebilmeyi gâye ittihaz eden SEBİL, inşaallah yakın bir gelecekte gerek şekil ve gerekse muhtevâ bakımından çok daha mükemmel bir hâle gelecektir. Zira, Gazete mizin dizildiği mürettiphânede nâmüsâid şartlar altında dizilip tertib edilen gazetemizi önümüzdeki sayıdan itibaren kendi matbaasında ve çok daha itina ile tanzim ve tertib edeceğimizi müjdelemek isteriz. Elbetteki, birkaç gazetenin bir arada dizildiği bir matbaaya nazaran yalnız SEBİL'le uğraşacak müstakil bir mürettiphânenin imkânları bir olmayacaktır.

Okuyucularımızın SEBİL'e gösterdikleri büyük alâka, onun milletimizin fikir ve hissiyatına tam tercüman olduğunu ispat eden bir keyfiyettir. Gerçekten, daha dağıtımının yapıldığı ilk günde —bâyilerin bir çoğunun baltalamasına rağmen— tükenen gazetemiz okuyucularımızın bu samimi ve yakın alâkalarından kuvvet alarak çok yakın bir gelecekte [illegible] yeni hamleler yapacaktır. Bu arada, başbâyimizden [illegible]ığımız intibaa nazaran birinci sayımızı bir kere daha basmak mecbûriyetinin doğduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla, birinci sayımızı yetiştirip alamayanlara müjdeleriz.

Çeşitli Yurd ve Dünya hadiselerine tahsis edilmiş bulunan bu sütûnu bu defa İman davasının kara sevdalısı sevgili okuyucularımızdan gördüğümüz büyük alâka ve teveccühe tahsis etmek mecburiyetinde kaldık. Gerçekten bizleri her türlü maddî ve kanûnî imkânsızlıkları istihfafa sevkeden bu büyük alâkanın coşkun sevinci ile yürekten teşekkürlerimizi sunarız. Allah'ın selâmı, âtıfeti ve merhameti bütün saltanat ve ihtişâmiyla üzerinizde dâim olsun, aziz okuyucularımız!...

Kadir Mısıroğlu

Sebil

TAHLİL

Kemalist İnkılâbın

Kemalizm kelimesinin doğuşu

Kadir Mısıroğlu

Millî mücâdele bittiğinde, üç seneye varan bir zamandan beri çeşitli maddî ve mânevî ızdıraplara dûçar olmuş bulunan Türk Milleti, coşkun bir sevince müstağraktı. Bu mânevî sarhoşluk içinde birçok incelikler gözden kaçıyor ve hârekâtın kahramanı olarak tebellür eden şahsiyetlerin hizmetleri alabildiğine mübalâğalandırılıyordu. Gerçekten Millî Mücâdele askerî bakımdan, ne o gün ve hatta ne de bugün zan ve ifade edildiği gibi büyük bir başarı değildi. Zira, harb kendi vatanımızda cereyan etmiş ve üç seneye yakın bir zaman sürmüştü. Düşmanın ikmâl mesâfesi bizimkinden çok uzundu. Arkasındaki ahâli onun aleyhine ve bizim lehimize olmak üzere her türlü istihbarat ve sabotaj hareketlerinde bulunuyordu. Burada Kuva-yı Milliyenin düşmanı devamlı bir sûrette iz'ac eden milislerini hatırlamak lâzımdır. Gerçi Türk — Yunan muhârebesinin en kızıştığı zamanlarda Anadolu'nun muhtelif yerlerinde dahilî isyanlar zuhur etmiştir. Fakat bunlar, ne iddia edildiği gibi birer «irtica» hareketi ve ne de düşmanın nam ve hesabına ortaya çıkan «ihânetler»diler. Aksine, dinî ve millî hislerin belki inzibatsız ve zamansız bir sûrette tuğyanını ifâde eden bu hareketler Ankara'da temerküz eden mukavemet hareketinin «vatan için» değil aksine, vatanı batıran ve altında kendi de ezilip yok olan «ittihatçılık»ın hortlatılması için olduğuna mütedâir bir teşhisti.

Filhakika, Anadolu ahâlisinin büyük bir kısmının mes'eleyi bu tarzda telâkki edişlerini bugün aradan geçen bunca zamandan sonra pek de haksız bulmaya imkân yoktur. Zira, millî mukavemet hareketinin elebaşıları tâ cennetmekân Sultan Abdülhamid Han zamanından beri ittihatçılıkla iştihar etmiş kimselerdi. M. Kemal ve İsmet Paşa'ların «31 Mart uydurmacası» üzerine Selânik'ten gelen «Hareket Ordusu»nun erkân-ı harbiyyesine dahil bulunduğunu bilmeyen yoktur. Rauf Bey ve rüesadan diğer pekçoklarının İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne mensûbiyetleri ise münakaşa edilemiyecek derecede zâhirdi.

Böyle bir kadro ile başlayan bir harekâtın halk tarafından ittihatçılığın hortlatılmasından ibâret olarak görülmesi pek de kınanamaz. Esasen bilâhare bu kadronun teşkil eylediği «Cumhuriyet Halk Fırkası» program ve tatbikat itibariyle İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin bir devamından ibaret olduğunu fiilen ortaya koymuştur. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Talât, Enver ve Cemal gibi eşhastan mürekkep «A takımı» I. Cihan Harbi'nin mes'uliyetini deruhte etmiş ve veremiyecekleri hesabın sıgasından kurtulmak için firar etmiş lerdi. Halk, Ankara'daki mukavemetçileri İttihat ve Terakki'nin «B takımı» olarak telâkki ediyordu. Bu vesile ile şunu da ifade etmek gerektir ki; Ankara - İstanbul arasındaki anlaşmazlıklar da harb içinde İstanbul Hükûmetine ekseriyetle İtilâfçı zevâtın geçmesi ve bunların da aynı teşhis ve izah tarzlarına bağlı olma ları yüzünden ortaya çıkmıştır.

Bu sebepledir ki; Millî Mücâdele'nin başı olarak gözüken M. Kemal Paşa kendilerine tevcih edilen bu ittihatçılık isnadını red ve cerh için hudutsuz bir gayret sarfetmiştir. Bunun tarihî delillerinden birini Kâzım Karabekir Paşa meşhur «İstiklâl Harbimiz» isimli eserinde uzun uzun anlatmakta ve M. Kemal Paşa'nın bu babtaki bir tekzibini naklederek:

«Tekzibin tarzı nefistir. Gerçi İttihat ve Terakki ile Kuva-yı Milliyenin münasebettar olmadığını ilân etmek dahile ve harice karşı iyi olmuştur. Fakat «kendi emr-i vicdanîlerinden başka bir sâik bulunmadığının» kaydı ile bana taallük eden mühim bir hakikat de örtülmek isteniyor..»1 demektedir.

Millî Mücâdelenin zafer sarhoşluğu ile gözden kaçırılan bir diğer noktası da şuydu: Merkezî Anadolu'ya kadar ilerleyen Yunan kuvvetleri ciddî bir imha muhârebesi ile yok edilememiş hatta, takibinde dahi gerekli sür'at gösterilemediğinden Batı Anadolu'nun en mamur şehir ve

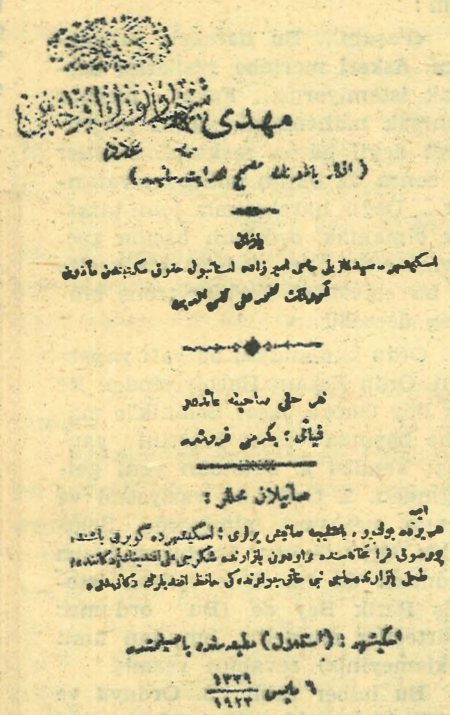

Dalkavuk yâyelerinden biri... M. Kemâl Paşa'yı «MEHDİ» ilân eden bir kitabın kapağı

kasabalarının birer birer yakılıp yıkılmasına pekçok mâsumun katledilmesine ve bunca şenaatin irtikâbından sonra İzmir ve Mudanya'dan gemilere binip rahat rahat kaçabilmelerine zaman ve fırsat verilmiştir. Gerçekten İsmet Paşa'nın Lozan'a giderken bizzat ifade eylediğine nazaran Yunanlılar Anadolu'da üçyüzbin ev yakmışlardı. İzmihlâl halinde ve canını kurtarmak endişesi ile dolu - dizgin kaçan bir ordu efrâdının bizim kovalayan kuvvetleri

Hâlâ mevcut olan benzerlerini teşhis için okunacak tek eser

Cildli Zenit Gömlekli

20 Lira

LAVRENS'in GİZLİ HAYATI

Sebil Yayınevi P.K.808 Istanbul

miz önünde bunca mezâlimi irtikâba nasıl zaman bulabildiklerini anlamak cidden müşküldür. Demek ki; Anadoluda Yunan Kuva-yı Askeriyesine karşı ciddî bir imha muharebesi gerçekleştirilememiştir. Bugün bu askerî harekâtın üzerinde durulacak pekçok nâzik nokta daha vardır. Fakat, Millî Mücâdele asırlar boyu istihfaf ettiğimiz ve bir vâli mârifetiyle idâre eylediğimiz Yunan'ın tegallübü sûretinde tecelli ettiği ve vatanın kalbgâhında vakî olduğu cihetle millî gururu alabildiğine rencide eylemişti. İşte, bu psikolojik nokta sebebiyledir ki; Türk Milleti kazanılan zaferle millî gurur ve haysiyyetini tâmir imkânını bulmuş ve bunun derin coşkunluğu içinde birtakım mübalâğalara sürüklenmekten kurtulamamıştır.

Millî Mücâdele'nin hâlâ da dikkat ve fark edilmemiş bir noktası daha vardır: O da, Yunan ordularını kovalayan Türk kuvvetlerine verilen «—Ordular!.. İlk hedefiniz Akdenizdir ileri!..» emridir. Bu kısa cümlenin yüklendiği manâ, etraflıca düşünüldüğünde İzmir'in kurtarılışının ve gâne gâye olmadığı kolayca anlaşılır. Zira, bir «ikinci hedef» mevzubahs olmadıkça «ilk hedef» lâfzı mantıkî düşmez. Demek ki; ikinci bir hedef vardı. O da hiç şüphesiz bir taraftan Ege sâhillerine, diğer taraftan da Çanakkale'ye varmış bulunan Türk kuvvetlerinin Trakya'ya geçmesiydi. Bu, tahakkuk ettirilememiştir. Zira, Çanakkale'ye varan Türk kuvvetlerinin önüne, burasını hâlâ işgalleri altında tutan İngilizler çıkmıştır. Eğer bu mâni aşılarak Trakya'ya geçilmiş bulunulsaydı, Millî Mücadele —hiç şüphesiz— askerî bakımdan da büyük ve şerefli olacaktı. Çünkü, Yunan'a karşı değil İngiliz'e karşı gâlip gelmiş olacaktık. Üstelik, böyle bir harekâtın gerçekleştirilmesiyle bugünkü «Batı Trakya Fâciaları» da daha o günden önlenmiş bulunacaktı. Ayrıca hatırlamak gerekir ki, Başkumandan M. Kemal Paşa'nın doğduğu şehir olan «Selânik» bile eradaydı. Böyle bir harekâtın sırf askerî nokta-i nazardan mümkün olup olmadığını ihtisas ehline bırakarak netice olarak şu kadarını söyleyelim ki, Millî Mücâdele bu hâliyle nihâî hedefine varamamış ve yarım kalmıştır. Esâsen bu gerçek «Misak-ı Millî» muvâcehesinde daha da tebellür etmektedir.

Millî Mücadele'nin bir numaralı fâili olarak gözüken M. Kemal Paşanın bil'ahare gerçekleşen inkılâplara dâir kablî birtakım plân ve tasavvurları bulunduğu ve bunları arkadaşlarından bazılarına vaktiyle not ettirdiği tarzında bazı rivâyetler mevcuttur. Fakat, onun kadar müstakbel hesaplarını setretmesini bilen bir şahsın velev en güvendiği arkadaşlarına karşı da olsa böyle bir ihtiyatsızlığa tevessül etmeyeceği ve esâsen bu çapta içtimâî değişikliklere kendisini muktedir kılacak bir otoriteye sâhib olabileceğini tahmin etmesine imkân olmadığı âşikârdır. Çünkü, bu beyanlar onun çok genç yıllarına âit olmak üzere ortaya atılmıştır.

Filhakika, Manastır İdadîsi'nden beri İttihat ve Terakki mensuplarıyla görüşüp konuştuğuna ve onların fikirlerine teşne bulunduğuna, Armstrong gibi bazı yabancıların iddialarına nazaran 2 Selânik'de dahao zaman «Vedeta» nâmıyla mâruf mason locasına girdiği hususunda iddia ve

anatomisi

kılâpların çok erken yıllarda —daha rivâyetler mevcuttur. Bunlar, ancak kendisinin bilâhare gerçekleştirdiği in küçük ölçüde de olsa— zihninde tebellür eden ümid ve arzular halinde mevcut olabileceğini kabul etmemizi sağlıyabilir. Yoksa bunları, birer azim ve karar sûretinde takdim sâdece bir dalkavukluk nişânesidir.

M. Kemal Paşa'nın zaferi müteakip İzmir'de Rauf Bey'e Anadolu'da bir çiftlik kurmak üzere siyâsetten çekilmek istediğine dâir tafsilâtlı beyanlar, eğer Rauf Bey'in hayalhânesinin mahsulü değilse, kendisini yoklamak maksadından başka bir türlü izah edilemez. (3) Esâsen Rauf Bey'in şahsiyeti ve birinci T.B.M.M.'de oynadığı rol dikkate alınırsa bu ikinci ihtimalin daha fazla vârid olduğu ortaya çıkar.

M. Kemal Paşa'yı kendi nam ve hesaplarına istismar maksadıyle mevki menbaı halinde hudutsuz bir otoriteye sahip kılmak için rüesâdan bazılarının maksatlı ve sistemli bir surette hareket ettikleri anlaşılmaktadır. Bunlar arasında galiba memlekette ismi her nasılsa «dindar» olarak meşhur olmuş bulunan Fevzi Paşa başı çekmiştir. Kâzım Karabekir:

«Zaferi müteakib Bursa'ya geldiğim zaman Fevzi Paşa bana: «Mustafa Kemal Paşa'yı diktatör yapacağız...» demiştir. Hilâfet ve Saltanat Makamına çıkması hakkındaki teşviklere ve Gazi'nin kararına karşı bu suretle onu teşci etmiştir...» demektedir. (4)

Kâzım Karabekir Paşa, M. Kemal Paşa'nın etrafını saran ve onu diktatör haline getirerek bu münâkaşa edilmez otoritenin gölgesinde çöplenmek isteyen eşhasın faaliyetleri hakkında uzun uzun bilgi vererek diyor ki:

«Mustafa Kemâl Paşa'nın mûhitinin hakikaten ilim adamlarından mahrum olduğunu ve siyasi entrikalarla kendilerin uzun âti için mevkiler temin etmek istediklerini ve Mustafa Kemal Paşa'nın da böyle bir mûhitle zafer âbidesinin kuracağı kuvvetli bir tahtıgâhla perçinlemek istediğini görüyorum. Sulhden sonra böyle bir mûhitle milleti fenaya götürebileceğinden endişe ediyorum. Zaferi müteâkip bizzat görüşerek münakâşa etmek ve Türkiye'de hakiki bir demokrasi ve ilim kuvveti hasıl etmeye çalışmaktan başka artık yapacak şimdilik bu hususda bir işim kalmıyor.

Prenses Kadriye Hanım'ın Fransızca «Ankara Mektupları» risâlesini 25 Kanunusânide almıştım. Bunun 139 uncu sahifesindeki resme bir daha uzun uzadıya baktım. Sarıklılar arasında sarık ve cübbeli vaziyeti ve resmin altındaki «mefkûra hatırası» yazısı beni hayli düşündürdü. Gâzi Hilâfet ve Saltanatı uhdesine nakli düşünüyor. Verdiği cevap, bu resmi mefkûre hatırası yazısı hep aynı terânedir. Benim müfettiş-i umumilik mes'elesi (İbrahim Tali Beyin 13 tarihli mektubu) Ankara Müdafaa-i Milliye Vekâletine tâyinim arzusu hep aynı yola çıkıyor. Zaferi müteakip müthiş işler. Sakarya muzafferiyetinde mirlivalıktan müşirliğe ve Gâzi ünvanına birden yükselen Mustafa Kemal Paşa son bir zaferle Yunanlılar'ı Anadolu'dan kovduktan sonra da tabiî bir mükâfat en büyük olması tabiî- istiyeceği ve istemese dahi gerek eski ve gerekse yeni başlayan tûfeyli muhiti kendi hayat ve istikballerini ebedî temin için ona en mühim bir mükâfatı vermek isteyecekleri tabiîdir. Yekden müşirlik ve Gâzi ünvanını Meclis-i Milliye müştereken imza ile teklif eden Fevzi ve İsmet Paşalardır. Bunların ne düşündüğünü bilmek en mühimdir. Eğer bunlar da tûfeyli kıymetsiz mahlûklar gibi kendilerine kayd-ı hayat şartiyle birer makam teminini düşünüyorlarsa mes'ele cidden mühimdir. Sakarya zaferine kadar Vahideddin'den müthiş selâhiyetler isteyen, selâtin camilerine beş vakitde gitmeyenleri cebrî tel'in eden ve kuva-yı milliyeyi Yunan garsonları Bulgar çobanları Rumeli katileriyle bir hizada gördüğünü Dergâh gazetesinde yazmak küstahlığında bulunan bir rezil bu gün «Kemalist» tâbirini alkışlayarak Akşam Gazetesi'nde Mustafa Kemal'e taabbüde başlıyor. Gâzinin etrafındaki mütaassıp hocalar, sefahate düşkün bazı kimseler zaten bir halka olmuş kendisini iki kutba itip kakarken bu yeni tufeyliler alayının da eklenmesiyle kurtarmaya uğraştığımız istiklâl ve hürriyetimizin müstebit, berbat bir şekl-i idareye inkılâbından endişe etmemek mümkün değildir. Fakat şimdiki halde yapılacak fazla bir şey görmüyorum. Yalnız «Kemalist» tâbirinin taammüm etmesini tehlikeli görüyorum. Bunun için 13 şubat 1338 Varlık Gazetesi'nde yine Sarıkamış makalesini bu esas üzerine yazdırttım ve şu cümleleri kayd ettirdim: «Garbın bugünkü varlığımızı, geçen devrelere benzetmek istemesindeki hedefi görelim ve Türk'ün bu varlığına Kemalist nâmını vermekle, ne zehirli maksadlar güttüğünü bilelim. Kemalist tabiriyle bir taraftan Türk varlığını şahıs ile kaim göstererek milletimizi âleme gayr-ı reşid tanıtmak suretiyle idrakini küçültmek ve diğer taraftan bu varlığı bütün milletin imânına değil herhangi bir başa bağlı bir «parti» bir «çete» vaziyetinde ilân ederek bu ruhu istiklâlin bütün İslâm milletlerine sirâyetine meydan vermemek korkusundandır. Bütün kâinat bilsin ki, varlıkda asıl olan ve ilelebed asıl kalacak olan milletimiz mukadderatına karşı hayır ve şer hesabını dâima vekilleriyle birlikte vermekten çekinme yecektir.» diyerek vaktiyle Enver Paşa'yı da çileden çıkaran meb'usları, fırkaları ve gazetecileri olduğunu izah la, felâketin tekerrürüne yine aynı âmilleri görmeyelim diyerek millet idâresini ehil ellere bırakır ve bu ellerin işlerini gözleyerek ehilsizliklerini anlayınca artık sahnede aktör seyreder gibi bir de sonunu bekleyemez. Türk'ün artık azametli fâcialar, satırları kandan destan icâdına kudreti yoktur. Onun büyük ruhu, serseriler elinde yaratılmış fâcialardan kuvvet almaya asla ihtiyacı yok, belki bu sergüzeştlere bol bol nefret ve intikamı vardır..»

1 — **Kâzım Karabekir** — İstiklâl Harbimiz - İst. 1960, Sf. 1041-42
2 — **Armstrong** — Sf. 37 - Bu gerçeği en kıdemli Kemalistlerden **Falih Rıfkı Atay**'da ifade etmiştir. Bkz. Bugün Gazetesi, 6 Eylül 1968 tarihli nüsha - Milliyet Gazetesi 28 Ağustos 1972 tarihli nüsha..
3 — Hatıralar ve söyleyemedikleri ile **Rauf Orbay** - İst. 1965, Sf. 86-87
4 — **Kâzım Karabekir** — A.G.E. Sf. 1090
5 — **Kâzım Karabekir** — A.G.E. Sf. 1067-68

FİLDİŞİ KULEDEN
Cemil Meriç

Sarıklı İhtilâlci

PARİS YÂRANI NE DİYOR?

— 1 —

Sarıklı İhtilâlci'yi yakın dostlarından dinlemek daha öğretici olmaz mı? Önce Namık Kemal'e başvuralım. Zira Muhbir muharririni en yakından tanıyan adam o, en yakından ve en çok müdafaa eden. Midhat Cemal «Kemal'in Suavi'ye karşı dostluğu âdeta bir nevi inattı... Bütün arkadaşlarına rağmen «Suavi'ye dostluk.» demiyor mu?

Ne yazık ki; Namık Kemal'de nâdiren şâhid olduğumuz bu büyük sabır, Suavi'nin huysuzluklarına mukavemet edemez. Yeni Osmanlılar'ın Paris serencâmını bütün tafsilâtiyla bilemiyoruz. Ne var ki; bu eski fikir ve gurbet arkadaşının ismi bile İstanbul'a dönen Kemal'i çileden çıkarmaktadır.

M.K. İnal'ı dinleyelim : «Sultan Abdülhamid'in cülûsunu müteakiben Ziya Paşa'nın riyâsetinde Kemal Bey ve diğer zatlardan bir heyet teşkil edilerek Tercüme Cemiyeti nâmı verildi. Sarayda bir dâire tahsis olundu. Bu cemiyet Şark ahvâline ve Osmanlı Devleti'ne dâir Avrupa matbuatında intişar eden makaleleri tetkik edecek ve muhtelif lisanlarda eserler neşriyle o makalelerdeki hataları düzeltecek idi. Birinci içtimaın sonlarında —o vakit mâbeyin feriki olan— Said Paşa gelerek, «Zat-ı Şâhane, Suavi Efendiyi de cemiyetinize almanızı ve kendisiyle teşrik-i mesâi etmenizi arzu buyuruyorlar» dedi. Heyetce onun kabul edilemiyeceği söylendi. Kemal bey, «bu cahil âdemin aramızda hiç bir işi yoktur. Cemiyetimizde kimlerle teşrik-i mesâi edeceğimiz bizzat bizim tarafımızdan tâyin olunur» diye kükredi (2)

Şâirin öfkesi de sevgisi kadar büyük. Abdülhak Hamid'in bir mektupta (3) Suavi'yi methe kalkışması «edib-i âzam»ı küplere bindirir: «Suavi'yi hiç de senin tanıdığın gibi adam değil idi. Bir çehre nümâyişine aldanmışsın. Her kim ne derse desin iki sene arkadaşlık ettim o adam öyle (biraz garazkâr, biraz mağlub-u emel.) değil, dünyada misli görülmedik bir şarlatan idi. Ben kolaylıkla herşeye aldanmam. Öyle iken, bana kendini —Arapça'dan başka bir lisanda bir sahife okuyamaz iken— yedi sekiz lisan biliyor sûretinde gösterdi. O kadar câhil, cehâletiyle beraber o kadar da mağrur idi ki, Türkçe üç satır bir şey yazsa masharâ-i âlem olurdu. Daha Avrupa'dan gelmeden evvel, kendini dâvet ettirmek için, usul-ü meşveret aleyhinde yazdığı bentler Vakit Gazetesi'nde kulaklarını sallayıp duruyor» (17 Şubat 1879).

Menemenli Rıfat Bey'e yazdığı mektup ise çok daha ağır. Çırağan baskını akamete uğramış, Suavi hayatını kaybetmişdir. Ama Kemal, «ölülerinizi hayırla yadediniz» emr-i celilini unutacak kadar kırgın ve kızgın: «Rusya'nın harekât-ı askeriyyesi ile Suavi vak'asının aynı zamana raslaması şâyan-ı dikkat şeylerdendir... Suavi'nin mel'aneti, mücerred Rusya dostumuzu İstanbul'a sokmak için yapılmış bir şey olduğuna bence şüphe yoktur. (4). Habisin ne mâkule mahluk olduğunu bilirim. **Pezevenk dünyada şeytanın irtikâb etmiyeceği hiyâneti iki lira için kabul ederdi... Hele geberdi belâsını buldu** (24 Mayıs 1878). Bir başka mektubunda, «şu Suavi mesleğini bırakınız, diye çıkışır Rıfat Bey'e, iftira ile şarlatanlık ile istifade zamanı geçdi.»

(Dipnotları İçin Sahife 6 ya bakınız)

Sebil

RÖPORTAJ

Osmanlılardan ka

Bir efsâne kahramanı - Kafkasya Kartalı Şeyh Şâmil'in torunu Said Şâmil'le konuştuk

□ İslâmî sermâye harekete geçirilmelidir. Arab ricali bu zarureti anlamaktan çok uzaktır. İslâm ülkeleri işbirliği edip bu zarureti Arab ricaline anlatmaya mecburdur..

SAİD ŞÂMİL Bey, konuştukca coşuyor, coştukca konuşuyor...

1968 senesi idi. Ittihad'ın tuşlarına bir teleks notu düştü. Peygamber ülkesinden «Said Şâmil'in yazısını geçiyoruz... Stop... «Çocuklar gibi sevinmiştim. Kafkas kartalı, büyük İslâm mücahidi, Kahraman Şeyh Şâmil'in torunu kalemi ile aramızda idi. Ancak öylece de kalakaldı. Fakat kaderde görmek de varmış Tam yedi sene sonra, gazetemiz sahibi Muhterem Kadir Mısıroğlu Said Şâmil Bey'in İstanbulda bulunduğunu, Sebil için röportaja gidileceğini müjdelediğinde içimde bir ürperti, bir sıcaklık hissettim. Kafkasya çerçevelendi kafamda, Gimra köylerinden haykırışlar işittim. Moskof mezâlimine 25 sene bütün gücüyle karşı koyan İmam Şâmil canlanmışdı küçük dünyamda ve torunu Said Şâmil...

Aç kapıyı haber var, ötenin öesinden!...

Medine'de doğmuş Said Şâmil. Yetmişbeş yaşında. Küçük adamlara inad uzun, iri gövdeli, genç ve dinç... Saçları ile beraber aklanmış kalın kaşları, açık ve geniş alnı, uzun parmakları, çile çile örülmüş yüz hatları ve palabıyıkları ile seneleri eskitmiş, kendisi yıpranmamış. **«İhtiyarladım artık.. Üzerinize âfiyet soğuk almışım. dışarı çıkamıyorum, eskisi gibi ilgilenemiyorum mes'elelerle...»** diyor ama, memleket ve millet mes'elelerine vukûfiyeti, tespit ve teşhisleri ustaca..

Bütün Dünya'yı dolaşmış. Amerika'dan Endonezya'ya bir hat çizin, dağ dağ şehir şehir çeşitli kongrelere iştirak etmiş, incelemeler yapmış, konferanslar vermiş. Daha 14 yaşında askere çağırmışlar. Kafkasya'da harbe iştirak etmiş, Rus emperyalizmine silâhla karşı çıkmış, göçler yaşamış milyonlara varan. **«Üstad»** diyorum **«Rusyada İstiklâl mücadeleleri nasıl bastırıldı?...»** Cevabı homogolosları bile ürpertir. **«Yüzbinler değil, milyonları aşan katliamlarla önlediler. Aç bıraktılar, sefâletle, hastalıkla başbaşa bıraktılar. Sürgünlerin zindanların ardı arkası kesilmedi bir türlü..»**

Nesiller arası korkunç manzara

Göztepedeki evinde ziyâret ettik Üstadı, Sebil'i tebrikle başladı konuşmasına **«Sebil'i takdir ediyorum. Neşriyatı ile olsun, fikriyatı ile olsun, her şeyi ile tebrik ederim. Tarihi tahrib edenlere karşı şâyan-ı taktirdir, şâyan-ı teşcildir. Eskiler mevcûdu pohpohlardı. Şimdi ise komünistler bir yandan, uşakları bir yandan tarihî vâkıaları ustaca tahrip ediyorlar. İşte Sebil neşriyatıyla bilhassa gençlere yeni bir çığır açıyor..»**

Said Şâmil bey gençler üzerinde ehemmiyetle duruyordu. Bir soru geliyor içimden:

«— Üstadım, bu talebe hareketleri banka soygunları, anarşi tahrikçiliği..» Bitiremiyorum sorumu, cevabı yapıştırıyor hemen:

«— Bugünkü durum ve anarşi tarihimizin hiç bir devrinde yoktur. Bir defa Türk kavmi cenkçi bir karaktere sâhibtir. Dâima da disiplin altında yaşadı. Büyükten küçüğe şefkat, küçükten büyüğe hürmet vardı. Şimdi biz, hürriyet demegojisi ile bu disiplini merhametsizce yıktık. Demokrasi demek herkesin herşeyi yapması demek değildir. İnsan bîtaraf bir gözle bakarsa görür ki, partilerimiz bir türlü sen dikalarımız daha başka bir türlü gazeteler, neşriyat alabildiğine disiplini ar kadaşlığı ve kardeşliği bozuyor.

«— Bu hâl devam eder mi?...»

» —Tahmin etmem. Bana öyle geliyor ki, bu felâket gidişidir. Düşünen kafalar ve münevver tabaka buna bir yön vermelidir. Memleketin anarşiye, harabolmaya tahammülü yoktur.»

Sebil'in temiz gençler eliyle, neşriyata atılmasını mes'ud bir vak'a olarak kabul ediyorum. Muvaffakiyeti için de bütün samamiyetimle yardımcı olmaya uğraşacağım.

düşüyor yapraklar, geçiyor çağlar

Kahve fincanları o kadar büyük ki; içmekle bitiremiyoruz. Dışardaki rüzgâr camları titretiyor. Hava iyice karardı. İstasyondan bir tren ışığı geldi... **«Dütttt...»** Fındıklı lokumlar ise çok iri, kocaman. Alıyoruz.

Said Şâmil Bey yorulmadığına göre soyurom. Cevap hazır:

« —Efendim... Almanya'da büyük şehirlerde incelemelerde bulunuyordum. Tesâdüfi bir cadde sordum.. Dediler ki, bu caddede sadece bir yahudi kadının 14 apartımanı var. Yahudisiz yer yok, düşünün bu harpten sonra böyle.. İkinci Dünya Savaşında önce ise mûseviler Alman iktisadiyatına tamamen hakimdiler. Fabrikalar, işyerleri, sanayi hepsi hepsi yahudilerin elinde.. ve kendilerini öyle sevdirmişler ki kopmaz bir parça haline gelmişler.. Amerika'da da böyle. Bizzat gördüm ve yaşadığım için söylüyorum.»

« —Bu bir tehlike işareti değil mi?..»

« —Hem de tehlikenin en âlâsı.. bir yerden patlak verecek.. ama esas mes'ele şu... Bugün Amerika bir siyonizm ülkesi halinde.. parlamentoda dahi nüfuzları mevcud.. Hâkeza Rusya'da siyonizm, masonluk sağada sola da girmiştir.»

Sonra kendi âlemimizi sordum

« —İslâm âlemini soruyorsunuz?. İslâm âlemi Dünya'nın en hassas noktasıdır, en mühim geçitlerine hâkimdir. Afrika Kıt'asının üçte ikisi, Asya'nın da yüzde kırkı tam manasıyla İslâmî saha sayılır. Bu varlığın kızıl istilâ altında inim inim inleyen Türk Dünya'sı müstesna, diğerleri bugün hürriyet ve istiklâllerine kavuşmuş durumdadırlar.

Bu vaziyet İkinci Dünya Savaşı neticesi tahakkuk etmiştir. Eğer Başkan Rozvelt yahudi etkisi altında kalarak Moskova'ya hudutsuz yardım yapma ve tâviz verme gafletinde bulunmasaydı, diğer imparatorluklar gibi, Rus emperyalizmi de çökecek, neticede Türk Dünya'sı serbest nefes alma fırsatını bulacaktı.»

Amerikan diplomasisinin bu fahiş hatası yahudi menafii hariç, bütün insanlık hesabına felâketler doğurdu. Her tarafı kablayan savaşlar, silâhlı müdâheleler, kâfi değilmiş gibi milletlerin iktisadiyatını ayakta tutabilmek için başkalarının hesabına yersiz ödemelere, bir de mecbûriyet hâli alan ağır silâhlanma masraflarının ilâvesi, az gelmişmiş memleketler için çöküntü oldu.

Bu maddî yakıntının peşi sıra bir de mânevi çöküntü gelir. Bu yüzden inançlar yıkılmakta, ocaklar sönmekte, neticede millî varlığın bütün mukeddesatı bir hiç bahanesiyle tezyif ettirilmektedir. Bu yaygın âfet her yer gibi İslâm ülkelerini de sarmaktadırlar. Bunun neticesi bazı islâmi lan bu tahrikin fâil ve âmilleri pek iyi bilindiği halde, bunlara karşı hiç bir tarafca zecri bir tedbir alınmamasıdır.

Türkiye'de dahil bütün İslâmi varlıklar maalesef az gelmişmiş seviyededirler. Bunlar bilhassa ağır sanayiden mahrum oldukları için harice karşı avuç açma zarûretini duymaktadırlar. Bunun neticesi bazı islâmi ülkelerde beklenmedik çöküntüler vukubulmaktadır.

« —Bu bâdireden İslâm devletlerini kurtarmak için acaba İslâmî çerçevede bir çâre bulunamaz mı?..»

« —Biz bugün bilgi ve maddiyat asrı yaşıyoruz. Kuran-ı Kerim te'kid ile der ki **«insan ancak sa'yın neticesini alır«** O halde müşterek bir davaya birlikte himmete geçilirse şüphe yok ki çıkar bir yol bulunur. Yeter ki gayretimizde samimi olalım!.

İslâm davası arab çöllerinde doğdu ve bu çölün mücâhidlerinin himmetiyle Asya ve Afrika'ya yayıldı. Bu tempo 150 yıl sürebildi. Ondan sonra bu davanın müdafasını Türkler ele aldılar. Batılıların haçlı saldırısına karşı bin yıl göğüs gerdiler. Bilâhara batının teknik ilerlemesine karşı bile bi-

rlılar

mehmed c. çiftçigüzeli

le sırt çevirmesiyle Türk varlığı ken dini saf dışı etti. Bunun için İslâmî inkişaf ancak müşterek bir hamleyle tahakkuk edebilir. Bu hamlenin muvaffakiyet sırrı harici tesirattan masun kalmasıyla kaimdir. Bu da İslâmî sermâyenin harekete geçirilmesiyle ancak kendine bir teminat sahası bulabilir. İslâm âleminde bugün için bu maddiyat fazlasıyla mevcuttur Fakat. Arap ricâli bu zarûreti anlamaktan çok uzaktırlar. Bunun için İslâm ülkeleri işbirliği edip bu zarûreti Arab ricâline telkin sûretiyle anlatmaya mecburdur. Aksi halde, elli yıl gibi kısa bir zamanda eldeki bu muazzam fırsat yok yere heder olup gidecek ve bundan en çok Arab dünyası zararâde olacaktır.

Arada bir kapının zili çalışıyor, telefonun sesi de buna ekleniyordu.. sonra marşandizlerin gürültüsü, yoldan geçen vasıtaların korna sesleri.. ama hiç biri sohbetimizi bozmaya kâfi sebeb değildi. Yine sordum..

« —Üstadım, bu dayanışma nasıl olacak İslâm ülkeleri arasında? Biliyorsunuz MSP—CHP hükûmeti zamanında Başbakan Yardımcısı Erbakan, Suudi Arabistan'dan eli boş döndü. İslâm düşmanları da bunu fırsat bilip, saldırılarda bulundular?

« —Doğru Mehmed Bey oğlum... Maalesef öyle oldu. O sıralarda Suudi Arabistan'la ABD müspet ilişkiler kurmaya çalışıyordu. ABD'nin İslâm'a ta hammülü yoktur. Böyle bir yardımlaşmayı da sanırım ABD bozmuştur.»

« —Kissinger'in «Dünya sulhunun kurulması» sloganı ile demirperde ülkeleri dahil dolaşması o halde çok mânidar, daha doğrusu başka bir vec be kazanıyor. Malûmuâliniz Kissinger bir yahudi ve katmerli bir İslâm düşmanıdır...»

Cevabı sert ve tok çıktı.

«— Köpoğlu»

«— .....»

Said Şamil Beyin sinirleri gerildi. Hiddetlendi. Kendisi de katıksız bir yahudi düşmanıydı. Mes'eleye başka bir açıdan girdim, sıcaklığını ve tazeliğini kaybetmeksizin:

«— Efendim, yanılmıyorsam Endenozya'da da bulundunuz? Hiç bir İslâm ülkesinde bu kadar komünist öldürülmedi, bu nasıl oldu, neticede nereye varıldı?...»

«— Nereye varılacak, ABD'nin içişlerine el atmasına kadar uzadı gitti. Sukarno memleketine pahalıya maloldu. Doğru, bir milyonun üzerinde komünist öldürüldü. Ama sonra.. memlekette iktisâdî bir kriz başgösterdi. İslâm ülkeleri ellerini uzatmayınca Endenozya'da yardım için elini ABD'ne açtı. Böylece de başka bir istismar rejimi Endenozya'ya ister istemez girdi. Memleket idaresinde ideâller kadar iktisâdiyat ve sanayi de mühimdir. İslâm ülkeleri ilk önce bu mes'elesini halletmelidir.»

«— Peki kalkınan İslâm ülkesi yok mu?...»

«— Var, var ama, kıyasla çok geriyiz. İran, bu ara bilhassa şiilikle birlikte ekonomik sahada büyük hamleler katediyor.»

«— Üstadım siz zannediyorum Rabıta-tül âlem-i İslâm'ın azasısınız? Rabıta ne yapar?... Bu mevzuda bize bilgi verir misiniz? Sonra Arap âleminin memleketimize karşı tutumu nedir?...»

«— Rabıta, İslâmî dayanışmayı sağlıyor. İslâmî merkezlere yardım diyor. Câmiler açıyor, İslâmî konferanslar ve kongreler tertipliyor. Elinde geniş imkânlar var. Arab memleketlerinin memleketimizi nasıl tanıdıklarına gelince, maâlesef bizi daha iyi tanımıyorlar. Bilhassa İngilizler buradaki açtıkları mektepler vasıtasıyle ırkçılığı tahrik ediyorlar. Yıktırdıkları cihan devletimizi sömürgeci, istilâcı olarak genç beyinlere yerleştiriyorlar. Ve bütün bunlara karşı bizim hariciyemiz eli kolu bağlı gibi, hiç bir şey yapmıyor. Siyâseti yoktur. İslâm ülkelerini bizden uzaklaştırmaktan başka.»

«— Peki üstadım Filistin Kurtuluş Teşkilâtı'nın Türkiye'de şûbe açmasının reddedilmesini nasıl karşılıyorsunuz?...»

«— Ha... Ona gelince ilk olarak iyi bir şey yapıldı. İlk önce bu FKT nedir?. İslâmî ağırlığı nasıldır?... Efendim Filistin Kurtuluş Teşkilâtları arasında müslümanlığa gönül vermiş olanlar vardır, ancak azınlıktadırlar. Bir defa müslüman komünist olmaz. E.. bunların ekserisi komünist. Maâlesef 12 Mart öncesi bizim yerli komünist gerillalar buralarda eğitildi. Memleketimizi felâketlere sürüklediler. İşte Lübnan'daki iç harb... FKT ilk önce İslâmî taktik ve stratejiye ehemmiyet vermelidir. Çünkü komünist gençler sarhoştur, kendilerini bilmiyorlar. Yahudi ile mücadele böyle olmaz. İslâmî çerçevede ve bilhassa iktisâdî sahada, içtimaî dayanışma ile olur.

Foto muhabirimiz flâşlarını patlattıkça, ikinci bir aydınlık oluyordu. Bu münevver insandan müsaade alıp ayrılırken, tren düdüklerininin çığlık çığlığa haykırışlarını bir daha duyduk. «Düttt...»

Şeyh Şâmil kayr-ül halefi **SAİD ŞÂMİL** «SEBİL» hakkında konuşurken

İSLÂM ÂLEMİNDEN

BEYRUT'TA İSLÂM MÜMESSİLLERİ TOPLANTISI

Hristiyan Batı Âleminin Şarkta bir karargâh olarak vücud verdiği «Lübnan Devleti» nihâyet kuruluşundaki sun'îliğin bütün ârâzı ile çatırdamaya başlamıştır. Bu memleketde, aylardan beri devam eden iç karışıklıkların gerçek sebebi, İslâm - Hristiyan anâsır arasındaki muvâzenesizliktir. Gerçekten Lübnan'ın «vaftiz babası» Fransa, bu devleti ibda (!) ederken haksız ve gereksiz olarak Hristiyanlara kanûnî bir takım fâikiyetler bahşetmişti. Fakat memleketin içtimaî gerçeklerine uymayan bu fâikiyetler çok geçmeden bir takım aksülâmellere sebep olmuş ve Lübnan bugünkü kanlı ve karışık manzaraya bürünmüştür. Hakikaten son sekiz ay zarfında Lübnanda yedibinden ziyade İslâm ve hristiyan hayatını kaybetmiş. 25 binden fazlası da yaralanmıştır. Yakılan, yıkılan binaların ise haddi hesabı yoktur.

Avrupa matbuatı, bu hâdiseleri Lübnan'da Hristiyan hakimiyetinin sonu olarak görmekte ve böylece manalandırmaktadır. Hakikaten de bundan böyle Lübnanda bir Hristiyan hâkimiyetinin mevzuubahs olmasına imkân kalmamıştır. Bu hafta Beyrutta içtima eden İslâm Devletleri ileri gelenleri ile Beyrut Müslümanlarının mümessilleri Hristiyanların fâikiyetini tazammun eden hiçbir karar ve davranışı kabul etmeyeceklerini bütün Dünya'ya açıkça ilân etmişlerdir.

Türkiye bakımından Lübnan'da son yıllarda üslenmeye çalışan «Ermeni Cemaati»nin ümitlerinin de solmasına müncer olan bu durum, son derecede memnûniyet vericidir. Zira, Arap Âlemi için İsrail ne ise Türkiye için de «Ermeni Karargâhı» hâline gelen bir Lübnan aynı olacaktı...

İSTANBUL'DA İSLÂM KONFERANSI

İslâm Konferansı, önümüzdeki mayıs ayında İstanbul'da toplanacaktır. Ajanslar bunun hazırlıklarının başlamış olduğunu bildirmektedirler. Hariciye Vekâletinde bu konferans için husûsî bir komisyon kurulmuştur. 42 ülkenin Hâriciye Vekilleri'nin başkanlığı altında beşer kişilik hey'etlerle katılacakları İslâm Konferansı Türkiye'de toplanan Milletlerarası ilk konferans olacaktır. Bunun İstanbul'da «Kültür Sarayı»nda yapılması düşünüldüğü bildirilmektedir.

Türkiye —Ev sâhibi olmasına rağmen— bu konferansa sadece «müşâhid» olarak katılacaktır. Türkiye gibi lâikliği lâ teşbih nass sadakatiyle benimsemiş bir memlekette, velev siyasî ve iktisadî zarûretler gerektirse de bir «İslâm Konferansı»nın toplanması ihtimal ki, bazı çevreleri tedirgin edecektir. Ancak, hükümet milletinin yüzde doksan dokuz onda dokuz müslüman olmasına rağmen, bu konferansa tam bir âzâ sıfatiyla katımlaktan içtinab etmektedir. MSP gibi, lâikliği din aleyhtarlığı sûretinde tetbik etmeğe paydos çekmek azmiyle dolu bir partinin ortak olduğu bir hükümetten, sırf devrimbazların bu gibi İslâmî davranışlar karşısında duyacakları iğbirarı azaltmak için böyle birt aviz vermesi hayreti mûcib değil midir?..

ALPTEKİN
KONFEKSİYON
ELBİSE
PARDESÜ
İMAL ve TOPTAN
OSMAN
ALPTEKİN
Çakmakçılar Yokusu
Tarakçılar Cad. No.25
Telefon: 27 53 52 İST.

Sebil

DİN

İman Hakikatleri Etrafındaki Suallere CEVAPLAR

İSMAİL FENNÎ ERTUĞRUL

Sual: Fakat dinin öğrettiği itikad esaslarına göre Cenab-ı Allah âlemi hiçten yaratmadı mı?

Cevap: Evet. Hiç yok iken vücûda getirdi. Lâkin vâcib bir vücûd var olunca bu âlem büsbütün hiçten var olmuş olmaz. Çünkü onu vücûda getirerek bir sebep vardır. Zaten mutasavvıflara göre Allah'ın vücûdundan başka bir vücud yoktur. Varlıklar O'nun vücûdunda görünen bir takım fâni sûretlerden ibarettir. (1)

Sual: Bu vâcip vücûd maddiyyun (materyalistler)un iddia ettikleri gibi madde (2) olamaz mı?

Cevap: Olamaz!.. Çünkü Tabiî ilimler uleması evvelce yaptıkları ilmî tecrübelerle maddenin yalnız şekil değiştirip yok olmadığını gördüklerinden onun yok edilemiyeceğine hükmetmişlerdi. Ve bunu bir kanun saymışlardı. Lâkin zamanımızda radyum, uranyum, toryum gibi bazı cisimlerin - radyo aktif - yani gözle görülemiyecek bir takım ışıklar neşretmek hassasına sahip oldukları keşfedildi. Bunun üzerine yapılan tetkiklerde bu hassanın cisimlerin hepsinde hattâ en sert cisimlerde bile olduğu anlaşıldı. Bu sûretle maddenin dâimî olarak bir takım ağırlığı olmayan küçük parçacıklar neşrederek ve maddelik sıfatlarını bir bir kaybederek maddelikten çıkıp kuvvete döndüğü anlaşıldı. Böylece madde ile kuvvet arasındaki ikilik ortadan kalktı.

Bugün madde; kuvvetin elektrik, hararet, ışık vesâire gibi muhtelif şekillerden birisi sayılmaktadır. Ancak bu şekiller sâbit olmadığı halde madde kuvvetin sâbit bir şeklidir.

Sual: Evvelden beri maddeyi teşkil eden ve parçalanmaz sanılan cüz-i ferdler (atomlar) ne oldu?

Cevap: Bu atomların herbirine şimdi seyyare yıldızlar nazariyle bakılmaktadır. Çünkü her atomun ortasında nisbeten büyük bir proton yani müsbet cüz'ü (pozitif elektron), güneş vazifesini görmekte, bunun etrafındaki küçük nötronlar yani menfi cüz'üler (negatif elektronlar) da seyyare yıldızlar gibi dönmektedir? Bunların temâsükünü yani topluca bir arada durmasını sağlayan şey elektriklerin müşterek câzibe gücüdür. Elektronların adedi hidrojende 1, helyumda 2, lityumda 3'dür. Böylece gide gide uranyumda 92'ye ulaşır.

---

(1) — Mutasavvıfların bu görüşüne vahdet-i vücûd adı verilir. Vahdet-i vücûd, varlık Allah'ın vücûdundan ibarettir, demektir. Fakat aklımız ve hislerimizle idrak ettiğimiz her şey Allah'dır demek değildir. Bu görüşün hülâsası şudur: Hakikatte mevcud, zihînde vücûd kendisiyle kaim olan şeye itlak olunur.

Mümkünata vücûd denmesi maziyet alâkası yönündendir. Zira bazısı Allah ile bir kısmı mümkünat ile kaim olan bir çok vücûd yoktur. Sadece bir vücud vardır ki O da Cenab-ı Haktır.

Mümkünat mevcuddur demek, vücûd onlarla kaimdir demek olmayıp, mümkünatın vücûdunun, kendi zâtiyle kaim olan Allah'a bir çeşit alâka ile bağlılıkları demektir.

Vahdet-i vücûdculara göre vücûd birdir, birden fazla olma, parçalanma ve ayrılma kabul etmez. Vücudun bütün varlıklarda hükmü ve tasarrufu vardır. Âlemde ne var sa O'na bağlı, O'nunla kaimdir. Gerçekte ilâhi isimler vahye müstenid-dir. Fakat bu isimler meyanında vücûd ismi yoktur. Onlara göre vücûd lâfzı anlayışa daha yakın görülmüştür. Akıl ve zihinler tahayyül edilen bu sûretlerden ancak bu şekilde âzade kılınabilir.

Onların vücûddan kasdı şu küçük aklımızın anladığı, kavradığı manâ değildir. Vahdet-i vücûdcular vücûd lâfzıyla bütün varlıkların kendisiyle kaim olduğu hakikati anlatmak imkânını bulmuş olsalardı; onu kullanabilirlerdi. Kısaca onların vücûd sözünden kasdı zat-ı ülûhiyettir.

İmam-ı Rabbani, Vahdet (tevhid)i iki kısımda mütalâa eder:

Tevhîd-i vücûdî tevhîd-i şühûdi..

Ona göre vücûdî tevhid bir bilmek, yani tek mevcud kabul etmek ve O mevcudun dışındakileri yok kabul etmektir.

Vücudî tevhid sahibi Hakkın zatından başka mevcud bilmez, isim ve sıfatları ilmî bir itibar zannedeer. Onlara göre mümkün varlıklara vücûd kokusu ulaşamamıştır.

İmam Rabbani'ye göre bir görmek olan şuhûdî tevhidle son mertebeye ulaşılır. Şâlik ayn-el yakîn anında ancak biri görür. Bu makamda bir olanı müşâhede O'ndan gayrı görmeğe imkân vermez. Vücûdî tevhid ise böyle değildir. Diğer bir ifade ile zarûri değildir. Zira ilm-el yakîn marifetsiz hasıl olur. Ve ilm-el-yakîn mâsivânın yokluğunu gerektirmez. Meselâ: Bir şahıs, güneşin varlığına ilmî bir yakınlık peyda etse, bu yakînin mevcûdiyeti, diğer yıldızların o anda yok olmasını gerektirmez. Fakat güneşi temâşa eden eden bir insan, o anda yıldızları görmek istemiyecektir. Zira onda güneşten başkasını görme arzusu yoktur. Bütün bunlara rağmen bu insan şüphesiz bilir ki, yıldızlar yok değildir. O anda güneşin parlaklığından dolayı kaybolmuşlardır.

(2) — Maddiyyun (Materyalistler) vahdet-i mevcûda kail olmuşlardır. Yani bütün eşyanın Allah olduğu görüşünü benimsemişlerdir.

Bu fikre göre Allah ile âlem bir şeydir. Bu da iki şekilde açıklanabilir. Birincisi yalnız Allah hakikidir. âlem bir takım görüntülerin hepsinden başka bir şey değildir. İkincisi yalnız âlem hakikidir; Allah, mevcud olan şeylerin tamamından ibârettir. Böylece tabiatı hayat sahibi bir vahdet kabul etmekte ve cevherin birliği görüşünü benimsemektedirler.

Didero'nun, Hegel mesleğine mensup olanlardan bir kısmının görüşleri budur. Buna ekseriyetle «Vücûdiyye-i Tabiiyye» (Pan natüralist), «Vücûdiyye-i Maddiyye» (Pan materyalist) ve vahdet-i mevcudculuk isimleri verilir.

İNKILÂB MEZÂLİMİ

TÜRK MİLLETİ'NDEN GELECEĞİN TARİHÇİSİNE RAPORLAR

ŞAPKA KANUNUNU TENKİD ETTİĞİ İÇİN SÜRGÜNE GÖNDERİLEN HATTAT

«— Şapka Kanununun yeni çıktığı sıralarda İstanbul'un meşhur hattatlarından Suud-ul Mevlevî vardı. Bu zat bazı resmî makamlara kendi hatt-ı desdî ile mektuplar yazarak mezkûr kanunu tenkid etmişti. Bu makamlar Suud-ul Mevlevî'nin mektubunu Emniyete havâle ettirerek hakkında derin bir tahkikat açtırmışlardı. Onu da, merhum İskilipli Atıf Hoca gibi asmak istiyorlardı. Karakolda kendisine pekçok eziyet etmişler. O da, vaziyetin vehâmetini görünce mevzuubahs mektupları kendisinin yazmadığını, bunları bir başkasının yazıp gönderdiğini, fakat, kasden üzerine kendisinin adını koyduğunu iddia etti. Bunun üzerine, mektuplar hakkında ehl-i vukuf tetkikatı yaptırıldı. Ehl-i vukuf olarak meşhur hattat İsmail Hakkı Altunbezer ile beni tâyin etmişlerdi. Suud-ul Mevlevî son derecede iyi bir hattatdı. Yazısını nerede görsek tanırdık. Fakat, Emniyette imanlı bir polis kulağımıza eğilerek, onu bu mektuplarından dolayı mutlaka asmak istediklerini, Ankara'dan bu minval üzere gizli emir geldiğini, mümkünse Hoca'yı kurtarmak için gerekeni yapmamızı söyledi. Bunun üzerine, vaziyetin vehâmetini kavradık. Polisler, tahkikata mevzu teşkil eden mektupları getirdiler. Bunlar Suud-ul Mevlevî'nin elinden çıkmıştı. Hat, onun hattıydı. Kendisine bir sayfa yazı yazdırdık. Sonra da bir rapor tanzim ederek kanaatimizce bize gösterilen mektuplardaki yazı, huzurumuzda mukayeseye medar olmak üzere yazdırılmış bulunan sayfadaki yazının aynı olmadığını, bunların bir başka meçhul şahıs tarafından yazıldığı halde, altlarına kasden Suud-ul Mevlevî'nin imzasının atıldığını mübeyyin bir rapor tanzim ederek alâkadarlara verdik. Bu sûretle, bu zatı kurtardığımızı ümid ederken bir de, zavallının âniden ve mahkeme kararı olmaksızın Sinop'a sürgün edildiğini öğrendik. Ailesi efradıyla görüşüp hellalaşmasına dahi müsaade edilmemiş. Yıllarca orada polis nezareti altında sürgün yaşamıştır.»

Hattat HAMİD AYTAÇ

Ankara Cad. Reşit Efendi Hanı — İSTANBUL

Sevgili okuyucularımız,

Bu sütun için birinci sayıda ifâde ettiğimiz, ricayı tekrarlar, mektuplarınızı beklediğimizi bildiririz.

SEBİL

Yahya Efendi Dergâhı'nın Son Şeyhi

ABDÜLHAY EFENDİ'NİN MEKTUPLARI

FÂİZ

Fâizcilerin âkibeti mahvolmaktır. Nitekim, görülmektedir. Malca zarara soktukları borçlulardan aldıkları fâiz paraları en nihâyet kendilerinin servetlerini yok etmiştir. Müslüman olmak itibariyle hesap gününde çekecekleri azap da caba...

Oğlum!. Vücûdumuzu elimizden geldiği kadar helâl lokma ile doyuralım ki; helâl lokma ile beslenen o vücûd, Allaha ibâdette pek hafif olarak, lâtif olarak ruha uysun. Haramlar ile beslenen vücûd Allah'a ibâdete kalkmakta pek ağırlık gösterir. Bu hal ile en nihâyet esâsen lâtif olan ruha da tesir eder de onu da kendi gibi ağır ve koyu karanlık eder. İlâhî ufuklara çıkmaya kabiliyeti kalmaz. Ve nihâyet ölür. Günahların büyükleri, küçüklerine ehemmiyet vermemekten başlar. Küçücükten, komşu bahçelerinden birer ikişer meyva koparmaya alışanlar, büyüdükleri zaman yaman hırsız kesilirler.

Evlâdım, kendini gözet! Senin aslın pek neciptir. Pek temizdir. Aslına benzemeyen dallar, asıllarının mazhar oldukları maddî ve mânevî teveccüh ve olgunluklara nâil olamazlar. İslâm Dini'nde gelmiş olan bütün emirler insanların ahlâkını düzeltmek, ve bütün men edilmeler de yine onların menfaatları için gelmiştir. Dicle Nehri kenarında, Fırat'ın getirdiği bir elmayı alıp yedikten sonra sahibini hatırlayıp onun izni olmaksızın yemesinden dolayı, sahibini bulup helâlleşmek için Dicle boyunca saatlarca gidip, bulduğu bir bostanda gördüğü elma ağaçlarının elmasına, yemiş olduğu elmanın benzemesi hasebiyle o ağacın olduğu kanaatiyle helâlleşmeye kalkarak ahlâkının yüksekliğini isbat etmiş olan Hazreti Sâbit bin Hürmüz'ün bu temizliği, kendisinden Dünya'nın dörtte birinin mezhebine, ilmine bağlandığı İmam-ı azam Ebu Hanife gibi bir zâtın vücûda gelmesine sebep olmuştur. Hayırlı evlâtların babaları da hayır ve iftiharla anılır. Seni göreyim, haramlardan hatta,

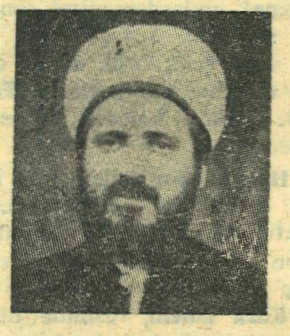

Abdülhay Efendi

mekruhlardan kendini sakın! Ecdâdının asâletine, necâbetine vâris olduğunu şu pehrizkârlıla-Isbat et. Bu şeref sana dünyada ve ahrette kâfidir!...

AKRABAYA İHSAN:

Akrabaya verilen şeyde karşılık vermekle ihsân olmaz. İhsân Allah'ın emri olduğu için yapılır. Beşinci cüz'ün üçüncü sahifesinde «Va'budullâhe.....» âyet-i kerimesinde Cenab-ı Hak, kullarına evvelâ kendi büyük olan Zâtına kulluk edilmesini, hiç bir şeyi kendine ortak koşulmamasını emir buyurduğu akabinde, ana, babaya, akrabaya (uzak yakın derecesine göre) ahbab ve komşulara ve düşmüşlere ihsân ve merhamette bulunmamızı emretmekle ictimâî hayatın saâdet, zenginlik ve intizamını temin edecek yolu bize bildirmektedir. Hakikaten bu sebep çok geniş ve şumullüdür ki; buna uyulduğu takdirde ictimâî zenginliğin temini muhakkaktır. Neyse, evlâdım, ahbabına, ahbab ve yarânına ve bil'umum kendi cinsinden olanlara şefkat, dostluk ve kardeşlik, merhamet göstermeği kendine âdet et ve bunu öyle içinden geçir ki; Cenab-ı Hak'ın her işinde rahmet ve korumasına mazhar olasın! İnsan iyilik gördüğü ve umduğu yere meyil ve ihsân gösterecek olursa, bu iyilik ve ihsân olmaz. Âdetâ dünyevî bir ticaret olur. Fakat, yalnızca Allah rızası için uzak ve yakın akrabana ve diğerlerine iyilik etmeğe çalışır veyahud o niyette olursan emre itaat etmiş olmak dolayısıyla âmirin âtıfetine mazhar olur, hakiki ve bâki mükîfata muvaffak olursun!...

GÖZ Oldur ki hakkı göre..

Salâhaddin Eş

DÜMEN SUYU

Bugün esefle görülmektedir ki; bir takım mefhum ve sloganların aldatıcı câzibesine kapılmış bulunan insanlık, dehşetli bir yalanın anaforunda dönüp durmaktadır. Sistemli bir propaganda kampanyasının tesiriyle masallardaki «peri kızının sihirli değneği» gibi hudutsuz bir güce sahip olduğu zannedilen bu mefhumların başında hürriyet, istiklâl ve bilhassa «sosyal adâlet» gelmektedir. Aslında birbirlerine karşı olmaları gerektiği halde her ikisi de materyalist bir temele dayandığı için sebeb-netice münâsebetlerinde tavuk-yumurta misalini hatırlatan beynelmilel komünizm ve kapitalizmin harbini bu mefhumları alabildiğine istismar etmekte ve bunları bir nevî oltanın yemi olarak kullanmaktadır. Gerçekten birçok ülkede kurtarıcı (!...) olarak ortaya çıkanların nihayet bu beynelmilel güçlerin yetiştirmesi ve ajanı oldukları tebeyyün etmektedir. Nitekim son günlerde Portekiz Komünist Partisi Lideri Cunhall'ın yıllardır Prag'da bir komünist ihtilâl için yetiştirildiği bugün artık su yüzüne çıkmış ve vesikalarla ispatlanmış bulunmaktadır. Aynı şekilde kapitalist Avrupa ve Amerika'nın da bu ülkeyi eskiden olduğu gibi kapitalist sistem içinde tutabilmek için milyarlarca dolarlık maddî yardımlarla besledikleri de anlaşılmıştır. Keza, yine son günlerde Angola'da ortaya çıkan kurtarıcı (!...) liderlerin birisinin komünist Rusya'nın yetiştirmesi; bir diğerinin ise Birleşik Amerika'nın Merkezî Haber Alma Teşkilâtı (CİA)'nın ajanı olduğu taraflarca resmen kabul edilmektedir.

Demek oluyor ki; eski tarz müstemlekeciliğin ömrünü doldurduğunu gören beynelmilel şer güçler, yeni bir müstemlekecilik modelini geliştirmektedirler: İktisadî istismar ve kültür müstemlekeciliği...

Ne yazık ki; Türkiyemiz de ikinci tip müstemlekeciliğin ağına düşmenin hemen hemen Dünya'da ilk örneğini teşkil etmiştir. Önünde diz çöküp kendisinin Bab-ı Âli'den kovulmasını önlemesi için gözyaşları içinde İngiliz sefiri Lord Etanford Canning'e yalvaran bir Mustafa Reşid Paşa'dan günümüzün haysiyet fukarası bazı ricaline kadar nice bedbahtın bu vâdide yaptıklarından ne yazık ki; halâ habersiz bulunmaktayız. Meş'um Sevr yıllarında Türkiye'de vazifeli olan İngiliz Robert Dunn «Worid Alive adlı eserinde (New-York 1056) İstiklâl Harbi'mizin en ünlü kumandanlarından birisini bizzat İngilizler'in Anadolu'ya göndermiş bulunduğunu iddia etmektedir. Bu ve benzeri deliller fethedilmez kalelerin çoktan ve içten ele geçirildiğine gerçeğini göz boyamaz bir sûrette ortaya koymaktadır.

Lâkin bugün asıl ehemmiyetli olan bu oyunları tahlil ve münakaşa ile vakit geçirmek değil ecdadtan vâris olduğumuz büyük hakikati cihanşümul bir hayat nizamı olarak bütün insanlığa sunabilmektir.

Bugün Dünya'nın hemen heryerinde ülkelerin coğrafî sınırları ve gümrük duvarları kültür istilâcılarının emellerine karşı ciddî bir hâil rolü oynıyamamaktadır. Sihirli bir propaganda sâyesinde komünizm ve kapitalizm kitlelere altın kadehlerdeki zehri, kurtuluş ümit ve heyecanının sarhoşluğu içinde nûş ettirebilmektedirler. Biz de, vatanımızı maddeten kurtarmak için atıl dığımız istiklâl mücadelesinin zaferle sona ermesinin şaşkınlık ve heyecanı zâil olmadan millet olarak bir takım isim ve resimlerin önünde eğilmeğe mahkûm bırakılmak gibi yaman bir talihsizlikle karşı karşıya kalmıştık. Kendimizi, toprağı vatan yapan asıl müessirlere düşman bir hüviyete iten aldatıcı telkin ve tesirlere karşı koyamadık. Zira sadece haklı olmak hiçbir zaman kâfi gelmemekte bunun yanında bir de Hakkın galebesini sağlayacak dirâyet ve liyâkate de sahip bulunmak ve bunu fiiliyat sahasına intikal ettirmek gerekmekteydi. Tıpkı, «İlâ-yı Kelimetullah» davâsını fikren ve fiilen benimseyen ve bunu gerçekleştirmek için hertürlü tedbir ve esbaba büyük bir liyâkatle yapışan ecdadımız gibi!...

Öyleyse kendi öz vatanımızda bir nevî esâret ve gurbet hayatına katlanmak zillet ve miskinliğinden kurtulup davâmızın gereğini kavrayarak bütün Dünya'yı kurtaracak esasların «İslâm Nizamı«nda mevcud olduğuna önce kendimizi sonra da yâr ve ağyârı inandırmak mecburiyetindeyiz.

İşte asıl mesele budur!... Meydan-ı Ceng-ü Cidâle muhâlefetiyle değil muvafakatiyle atılmak!... Bunu yapamadığımız takdirde İslâm düşmanlarının asla önüne geçemez ve onları dümen suyunda takibe mecbur kalırız!...

Sebil

DİL Ve EDEBİYAT

EDEBİ SOHBET

Nihad Sami
BANARLI

KALEM DİLİNE DAİR

Anadolu Türkçe'sini bundan 700 yıl önce, şevka gelmiş bülbül gibi söyleten, büyük, Hak şâiri Yunus Emre, bir şiirinde :

Yûnus Emre'm oldu fakir
Ecel ensesini dokur
Gönül kitâbından okur
Eline kalem almadı

Diye övünür. **Ele kalem almak**, okuma yazma bilmek; mektep medrese görmüş olmaktır. İlimleri ve ilmlerin en gerçeği olan Allah bilgisini bu yollardan öğrenmek de bir yoldur ama, Yunus Emre, Tanrısını gönül yoluyla bulup, o büyük gerçeğe irfanla varmayı okumaktan da üstün sayar.

Kalem sözü, belki de İslâm inanışındaki «**hem kalem, hem kılıç sâhibi**» olmanın fazileti yüzünden, Türk'ün hem kahramanlığını hem eli kalem tutar olmakta gördüğü güzellikleri bir kalemde ifâde ettiği için, dilimizde çok mânâlı, bol mânâlı bir söz olmuştur.

Kur'an-ı Kerîm'de bir **Kalem Sûresi** vardır. Bu kalem, hokkada duran ve hokkada durdukça harfleri ve sözleri dile getiremiyen mürekkebin, bir lisan bulmasına ilâhî bir lisan hâline gelerek, gözlere ve gönüllere bilgilerin en yücelerini vermesine âlet olduğu için mukaddes vazife görür. Kalem, ilimleri, kalem, fikirleri meydana çıkaran bir aziz vâsıtadır.

Böyle olunca, kalemi sevgili vücutlarında bir çizgi hâlinde görmek, sevenlere zevk olur. Bunun içindir ki halk dilinde güzeller «kalemciler çaldığı ince kaşlı; yazma, çizme kaşlı» dırlar. Erzurumlu Emrah, bunun için sevgilisine bilmeceler sorar ve cevabını çok kolay alır:

Dedim: İnci nedir? Dedi: Dişimdir,
Dedim: Kalem nedir? Dedi: Kaşımdır.

Karacaoğlan'a kalem, sevgilisinin ince ve nârin parmaklarını hatırlatır; eski yazıdaki Elif harfinin inceliğini, güzelliğini düşündürür. Kalem sözüyle kalem tutan eller arasındaki bağlılığı bir kalem inceliğiyle terennüm ettirir:

Elif kaşlarını çatar,
Gamzesi sineme batar
Ak elleri kalem tutar
Yazar Elif Elif diye.

Türkçede **güzel kalemi olmak**, veya **kalemi güzel olmak** hem şekil, hem ifâde bakımından, güzel yazı yazmaktır. İnce yapılmış türlü el işi sanatlariyle meydana getirilmiş işlere de **kalem işi** denmesi, kalemin inceliğindendir. Halk, tülbend kadar ince kumaşlara nakışlar çizerek, yazmalar boyayarak meydana getirdiği resim sanatı eserlerine bunun için **kalem işi, kalemkârî** der.

Buna mukabil, taşları, madenleri yontmak, onlardan güzel sanat eserleri meydana koymak için kullanılan, sivri, çelik uçlu, demir çubuklarına da yine kalem denir. Taşçı kalemi, hakkâk kalemi, böyle kalemlerdendir.

Halem aşısı, kalem gibi ince bir ağaç dalını bir başka ağaca aşılamaktır. Burada kalem, kötü meyva veren ağacı, güzel meyva veren bir ağaç hâline kor.

Kara kalem, resimde bir tâbirdir; yalnız siyah kalemle yapılan ve beyaz üzerinde siyahın zevkini çıkaran siyah nakşın adıdır. Eskiler, bir sözü yazıya geçirmeğe **kaleme almak** derlerdi. Bazı yazarların kalemleri öylesine kuvvetliydi ki onlar için, **kaleminden kan damlıyor** sözü kullanılırdı. Vahtiyle, Rus — Leh savaşı dolayısıyle Rusların ve Avrupalıların tutumuna yâni Rusların kılıç sallayışına mukabil, Avrupalıların **ancak kalem sallar** görüşüne tutulan bir Türk şairi, bunun için: «**Biçâre Leh'in şimdi aleyhinde lehinde, kan damlıyor elhak, Rûs'un kılıcı, Avrupalı'nın kaleminden**» diyerek Ruslara karşı an'anevî Avrupalı tutumunu böyle tenkid etmişti.

Kalem lisanında, eli kalem olmak yazı yazamaz olmak eli odun gibi kaskatı kesilmektir. Büyük Fuzûlî, şiirlerini imlâ yanlışlariyle ziyan eden yazıcılar, kâtipler için, bu yüzden târihî bir bedduada bulunmuştu:

Kalem olsun eli ol kâtib-i bed-tahririn..
*Ki fesâd-î rakamı sûrumuzû şûr eyler
* Kâh bir harf sukutiyle kılur nâdir'i nâr
* Kâh bir nokta sukutıyle göz'ü kûr eyler.

Demişti: Kâtip kalem tutuşundaki cehâlet yüzünden ne yanlışlar yapıyor ve sonunda, eskiden aynı şekilde yazılan göz ve kör kelimelerinden ilkinin son harfindeki noktayı düşürdü mü, göz'ü kör edecek hatâlar işliyordu. Bunun için Fuzûlî böyle kâtiplerin eli «kalem olsun» diyordu.

Kalem, defa çeşit mânâsına da gelir. Bir kalemde bunca eşya bağışladı demek, bu kadar büyük işi bir defada yaptı demektir. Türkcede çok pek çok yerde ve mânâda kullanılan kalem sözünü bunun için bir kalemde söylemek: kalem dilini bir kalemde târif etmek mümkün değildir..

Zeki Ömer Defne'nin belki de istediğini söyliyememekten doğan bir efkârlanma ânında:

Kalem dillerini boşladım gayrı
Çubuk dillerine başladım gayrı

Dediği, güzel şiir devrinde, kalemi bırakıp teselliyi tütünde araması gibi kalem sözünü yarıda kesmek de bir kalem zaruretidir. Ancak bütün bu söz ve söyleyişlerdeki «kalem» yerine «yazgaç» dediniz mi, kalemler durur. Türk halkı nedense yazgaç'ı bırakıp ele kalem almayı daha yerinde bulmuş. Bunun sırrı, belki de Türkiye türkçesindeki güzelliğin sırrıdır.

SENÂ'dan

Ezel

Yıldız seli,
Samanyolu içinden,
Akıtıp götürsen hayallerini,
Varlık uzar gider,
Tüketir seni...
Acze mahkûm eder,
Bilgilerini,
Derin bir şüpheye edersin kurban,
Şartıdır bilginin,
Zaman!... Ve mekân!...
Minyatür bir âlem kurup yaratan,
Ona kendine has bir şekil vermiş,
Ezelin haşmetli gerçekleri de,
Basit şekillere bürünüp bir bir,
Küçülmüş, alçalmış,
İçine girmiş!...
İnsan da böylece vücûda gelen,
Âlemin eşrefi ve âlâsıdır
Zübde-i kâinat olan varlığı
Ezelî gerçeklerin bir aynasıdır.
Ki; ona şûlesi vurunca aşkın,
Rabbi setreyleyen bütün gölgeler,
Gitgide açılıp berraklaşarak
Ardında bir uçuk mânâ gülümser...
Ama ruh sızısı dinmez bununla,
İnsan bir yol arar yine sonunda,
Fenâyı aşmaya,
Varmaya O'na...
Nefs buğu ardında saklarken yolu,
Beden ifrit gibi nöbet beklerken...
Her şey büyücünün buhar oyunu...
Terleten, sualler cevap beklerken...
Yok mudur ölümden başka bir çâre?!...
Ki, yıkıp bedenin o sultasını
Dindirip ruhların dinmez yasını,
Âşıklar râm olsun o tek maşukâ!...
«Mûtû, en temûtû» fermânı gerçek,
Belirir ufukta bir ümmid gibi,
Fakat ins-ü cinne meb'us,
O büyük elçi,
İnâyet eyleyip eteklerine,
Tutunmak şerefi lûtfetmeyince,
Nasıl yol bulunur,
Aşılır nasıl,
Fâni heveslerden,
Kurulu mâni...
Ve bir de şu sûr,
Hitab-ı lenterâni!...
Bu sûru aşmaya çâre ne diye,
Düşünmek beyhude!...
Helâk muhakkak!...
Bundan kurtuluşa çareyse,
Ancak,
O nurdan eteği yakalayarak,
Çıkmak bir sefere,
Bekâya doğru!...
Tâ görüne âlem-i imkânın sonu...
Ve fakat ram olup kazaya yine,
Vedâ etmedikçe fâniliğine,
Dur!... emri kat'idir,
Surlar aşılmaz!..
Yollar ki; ezele, ebede varmaz,
Sır vermez!...
Sadece sabrı tüketir!...
Ebem kuşağıyle kurdelelenmiş,
Masmâvi göklerin cevabı nedir!...

Kadir Mısıroğlu

İSLÂM YAZISINA DÂİR

ARAB YAZISI MI, İSLÂM YAZISI MI? VE BAZI HÂTIRALAR

İ. HAKKI KONYALI

Dolmabahçe Sarayında toplanan Dil ve Tarih Kongresi bitmiş, bu münâsebetle açılan sergi gezilmişti. İtalyan müsteşriklerinden **Prof. Rossi** yanıma geldi ve:

«— Sizin Akdeniz hakkında yazdığınız yazıların hepsi İtalyanca'ya çevrilmiştir. Topkapı Sarayı kütüphanelerini çok iyi tanırsınız, birkaç kitap inceleyeceğiz. Vaktimiz çok dar, bize yardım eder misiniz?» dedi.

Bunu memüniyetle kabul ettim. Yanındaki bir başka İtalyan Profesörle beraber Saraya gittik. Kütüphane memuru lâtin harfleriyle kargacık-burgacık yazılmış kocaman bir fihrist defterini önümüze koydu. Bu fihristte birçok kitap ve müellif isimleri yanlış yazılmış, âdeta uydurulmuş gibiydi. Saray kütüphanelerinde bulunan Arapça, Farça ve Türkçe birçok kitabın ve müelliflerinin adlarını doğru okuyup-yazacak kimselerin Türkiye'de sayılan maâlesef iki elin parmakları kadar azdır. Arapların dilimize «Bütün câhiller cesurdur!...» şeklinde çevirdiğimiz pırlanta bir sözleri vardır. Sarayın o zamanki memurlarının tarih ve kitabiyata müteallik bilgileri sıfırın altındaydı. Bunlar, pekçoğu yazma olan ecdad yadigârı eserlerin lâtin harfleri ile fihristini yapmışlardı.

Birlikte oraya gittiğimiz bu yabancı profesör türkoloğlar bu fihristin sahifelerini açtılar. Sonra birbirlerinin yüzlerine baktılar. **Prof. Rossi** kulağıma eğilerek:

«— İbrahim Bey!...» dedi. «Siz harf inkılabı yaptınız, lâtin harflerini kabul ettiniz. Eski yazınızla yazılmış fihrist defterleri varsa onları istesek bir suç işlemiş olmayalım!...»

«— Hayır!...» dedim.

Hâfız-ı kütüben İslâm harfleriyle yazılmış fihristleri isdedim. Gitti, getirdi. Profesörler çeyrek saat içinde aradıkları yazma kitapları buldular. Prof. Rossi:

«— Kuzum İbrahim Hakkı Bey!. Dünya'nın en güzeli olan yazınızı niye attınız, o gayet kolay yazılan, çiçek gibi yazı atılır mıydı? Garbın seçkin otoriteleri, ilim adamları kolay yazılır ve güzel bir yazı arıyorlar. Hendesî ve çirkin lâtin harflerini niçin kabul ettiniz. Ben lâtinim, lâtin harfleri de bizim millî harflerimiz dir. Fakat onunla köklü bir ilim yazısı yazılamaz!...»

Bunları lâtin asıllı bir profesör söylüyordu...

İkinci Meşrutiyet'in ilânından hemen sonra Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile Osmanlı Hükûmeti arasında bilhassa Taşlıca havâlisi hakkında ihtilâflar vardı. Avusturya-Macaristan Hükümeti bazı toprakları ilkesine katmak istiyordu. Bu maksatla bir basın toplantısı yapmıştı. Bu toplantıya Dünya matbuatının belli başlı mümessilleri katılmışlardı. Türkiye basınını da Hüseyin Cahid Bey temsil ediyordu. Fransızca konuşan İmparator'un beyanatı daha ziyade Türkiye'yi ilgilendirdiği için Hüseyin Cahid Bey'in beyanatlarının hepsini tespit etmesini istiyordu. Konuşması bittikten sonra Hüseyin Cahid Bey'e:

«— Söylediklerimi siz de aynen kaydedebildiniz mi? Meslektaşlarınız sahifeler doldurduğu halde, sizin elinizde bir tek sahifecik var!...» dedi.

Hüseyin Cahid Bey:

«— Evet majesteleri söylediklerinizin hepsini kaydettim. Dinlerken serî bir sûrette Türkçe'ye çevirerek yazdım. İsterseniz, Türkçe olarak yazdıklarımı Fransızca'ya çevirerek okuyayım!..» demiş.

Hüseyin Cahid Bey iyi Fransızca bilirdi. Yazısını da çok ince yazardı. İmparator'un beyanlarından tuttuğu notları Fransızca'ya çevirerek ifâde edince imparator onun elindeki birtek varaktan ibaret kağıdı almış yazıya bakmış ve hayretle:

«— Bu kadar lâf, şu kadarcık küçük kağıda nasıl sığdı!. Bu ne güzel yazıymış...» demiş ve kâğıda uzun uzun bakmıştır.

Hüseyin Cahid, bana bu hikâyeyi naklettikten sonra:

«— Biliyorsun biz de lâtin harflerini tervic ediyorduk. Büyük günah işlemişiz!.. Bu harflerle yazı yazamıyorum, elime kalemi alınca lâtin harfleri fikri insicamımı bozuyor.» demiştir.

Gerçekten Hüseyin Cahid Bey bütün yazılarını —hatta vefatına kadar— İslâm harfleriyle yazar bunları mürettipler yeni harflere çevirirlerdi. (Kadir Mısıroğlu'nun notu: Hüseyin Cahid Beyin elyazısıyla ve vefatına takaddüm eden günlerde İslâm harfleriyle yazılmış birçok mektubu husûsî arşivimde mahfuzdur.)

Ref'i Cevad Ulunay gibi Türk matbuatının kıdemli kalemşörlerinden olup eski yazımızı bilenlerin hemen hepsinin daima bütün yazılarını İslâm harfleriyle yazdıkları bir gerçektir. Hatta, o kadar ki; dinî mübâtâtsızlığı, ve İslâmı inkârı ile meşhur İçtihad Mecmuası sahibi Abdullat Cevded bile böyle yapardı. Halbuki bu zat her manevî kıymete karşı çıktığı gibi İslâm yazısına da karşı çıkmış ve bu mevzuda pek çok yazı kaleme almıştır. Mecmuasında Hristiyanlık Âlemi'nin kullandığı rakamları kullanırdı. Çok cimri, paracı bir bedbahttı. Yeni harfler kabul edilince mecmuasının satışı sıfıra inmişti. Zarar ediyordu. Benim çalıştığım «Son Posta» Gazetesi O'nun matbaasının yanındaydı. Komşu idik. Sık sık bana yeni harflerin kötülüklerinden bahsederdi. Birgün beni matbaasına çağırdı. Çay içtik. Diyordu ki;

«— İbrahim Bey, bu harfleri tavsiye ve müdafaa ederken büyük günah işlemişim! «Tövbeten Nasûhâ!...»

Arapça bilirdi. Nasuh tövbesiyle tövbe ediyor, Allah'dan günahlarının affını diliyordu. Koyu bir lâtin harfleri düşmanı olarak ölüp gitmişti. Tabutu Ayasofya Camii'nin musallasına konmuştu. Müslümanlar bu münkirin cenaze namazının kılınmayacağını söylüyorlardı. Ben:

«— O, yeni harfleri kabul ettirme günahını işlediği için bütün günahlarından tövbe etmiştir!.» dedim. Bu sözüm üzerine namazı kılınabildi.

Rahmetli Zeki Velidi Bey'den dinlemişimdir. Meşhur Türkolog Rosso Viyana'da verdiği bir konferansta «Güzel Türkçe'yi hiçbir kuvvet yıkamamıştır. Yeni harfler yıkacaktır. Bu harfler müslüman Türklerin geçmişleriyle, tarihleriyle, gelenekleriyle alâkalarını koparacaktır.» demiştir.

Rosso ve karısı İstanbul'da aynı yılda ölmüşler ve Haydarpaşa'daki İngiliz mezarlığına gömülmüşlerdir. Bu türkoloğun mezartaşı İngilizce ve İslâm yazısıyla yazılmıştır.

TÜRKÇE'YE SÛİKASD

ÖLÇÜ

— 1 —

Din ve tarih şuuruna bağlı kimselerin gerçek bir keşmekeşlik içinde bulunan lisan mes'elesinde nasıl bir tavır takınmak lâzım geldiği husûsunda —çok kere— tereddüdlere düştükleri bir vakıadır. Türkçe'de «acz» ve «zâvallılık» ifâde etmek üzere kelimelerin sonuna getirilen «cük» ekiyle «söz» kelimesinden türetilmeye çalışılan «sözcük»lerle menşei ne olursa olsun harcıâlem bir mahiyet iktisab ederek Türkçeleşmiş asîl kelimeler arasında bin türlü tereddüd ve alışkanlıklara sevkedilen efkâr-ı umûmiye için bu babtaki «hak ölçü»yü telegrafik hatlarla ifâde etmeye çalışacağız.

a) Zamanın icab ve ihtiyaçlariyle eskiden mevcud mukabilleri olmadığı için lisanımıza giren otomobil, otobüs, telefon telgraf, ilh... gibi kelimelere bir diyeceğimiz yoktur. Gerçi Mısır gibi «asabiyet-i milliye» bahsinde gerekli hassasiyeti gösteren bazı memleketler, bu gibi mefhumları da kendi lisanlarında uygun kelimelerle adlandırmışlardır. Tank'a Dabbabe, telefon'a hâtıf, otomobil ve otobüs'e seyyare, teyp'e müseccel, ilh... demektedir Fakat bizde bu ölçüde bir millî asabiyet ummaya ve bunu taleb etmeye mecal kalmadığı için bu babda frenk lisanlarının —zarûret hudutları içinde kaldıkça— tasallut ve tedâhüllerini sükûnet ve tevekkülle karşılıyoruz.

b) Yeni icab ve ihtiyaçlarla «Arabça düşmanlığı»ndan hareket eden devrimbazların değil, milletin mâşerî şuurundan doğmuş yeni kelimeleri lisanımızın inkişafı bakımından takdirle karşılıyor ve benimsiyoruz. «Gecekondu, dolmuş, benzinlik, buzdolabı gibi...

c) Türkçe'de harcıâlem mukabilleri bulunduğu halde Türkçesi ile, menşei Arapça veya Farsça olanları arasında zaman ve hâdiselerin seyri içinde incelik teşekkül etmiş kelimelerin her ikisinin de birlikte yaşamasını temin etmek şarttır. Beyaz'la Ak, siyah'la kara gibi... Bunların birincileri maddiyat, ikincileri ise mâneviyat için kullanılır olmuştur.

ç) Harcıâlem Türkçeleri olduğu halde Arapça veya Farsçaları da lisanımıza köklü bir sûrette girmiş ve el'an hayatiyetini devam ettiren kelimeleri yaşatmayı da zarûri addediyoruz. Bunlar, arka arkaya geldiklerinde bazan birini ve bazan da diğerini kullanmak sûretiyle edebiyatta «tenâfür» denilen ve aynı seslerin tekrarından dolayı kulağa çirkin gelen yeknesaklığı önlerler. «Sonra» ile «bil'ahare» gibi...

—Bu bahse gelecek hafta devam edeceğiz—

Sebil

TARİH

KUVA-YI MİLLİYENİN KADIN

İSLÂM'DA KADIN

Türk Tarihinde nesillerden nesillere söylenegelen **«at, avrat, pusat»** darb-ı meseli üç mukaddes, muhterem ve zavgeçilmez varlığı ifâde eder. Eski devirlerden beri revaşçı bir ırk olarak şöhret kazanmış bulunan Türkler, kadınlarını, kahramanlıklarını gerçekleştirmeye medar olan atları ve silâhlarıyla birlikte mütalaa etmiş ve bu üç mefhuma büyük bir kudsiyet izâfe eylemişlerdir. Yalnız bu anlayış bile hayatta cengâverlikten başka hiçbir şeye ehemmiyet vermeyen kadîm cedlerimizin, kadına bakışlarını izaha kâfi gelir.

Eski Türk cemiyetinde kadının mümtaz bir mevkii hâiz bulunduğunu gösteren diğer bir tâbir de **«hanım»**dır. Bilindiği üzere eski Türkler hükümdarlarını isimlerinin sonuna **«han»** kelimesini getirerek yadederlerdi. Bu, devlet reisliğini ifâde eden bir lâfızdır ki; son zamanlara kadar devam etmiştir. Bütün kadınlara bu kelimeden türeterek **«hanım»** hitabını lâyık gören ve bununla onları kraliçe olarak telâkki eden bir cemiyyetin, kadına ne ölçüde ehemmiyet verdiğini anlamak için bundan daha güzel bir misal olamaz. Burada bilvesile şunu da ifade edelim ki; tarih içinden aşıp gelen bu asîl kelime, 1934 yılında **«Kadınların Hukukunu Korumak»** (!) iddiasıyla başlayan bir inkılâb hareketi içinde, birçok emsalleriyle birlikte yasak edilmiştir. Bunun yerine yine kaîm Türkçenin malı olup devrimize kadar **«Zengin»** manâsında yaşayagelmiş olan **«bay»** dan **«bayan»** kelimesi uydurulmuştur. Ne dersiniz? Kemalist inkilâplardan evvelki kadınlar **«hanım»** yani kraliçe, sonrakiler ise yükseltilirken alçaltılmış olmalarından dolayı mı **«bayan»** gibi bîmedlûl bir kelimeyle anılmaktadırlar. Bunda fâillerinin bilemediği fakat kaderin sevkiyle ortaya çıkan ilâhî bir hikmet ve isâbet mi vardır? Kadına nefs ve şehvet hürriyeti vererek bunu **«kadını yükseltmek»** sûretinde takdir ve ifade edenler hanımları bilmeden bayanlığa indirdikleri için mi bu kelimeyi terketmişlerdir?

Her neyse, Türk içtimaî hayatında mümtaz bir mevkii bulunan kadın hiç şüphesiz asıl değerini İslâm'la bulmuştur. Zira bu din, fıtrî husûsiyetleri hâlik sıfatiyle en kâmil bir sûrette bilen Rabbin koyduğu kaidlerden tekevvüh etmiştir. Elbette ki, kadının himâyeyi gerektiren zayıf noktalarını ondan daha iyi hiçkimsenin bilmesine imkân yoktur. Bu itibarladır ki; İslâmî kaidelerin hemen hepsi gibi kadına müeallik olanları da, fıtrat ve tabiat kanunlarına tam bir intibak arzederler.

Garpda kadın kendi varlık ve şahsiyyetini çetin bir mücâdele sonunda kabul ettirebilmiştir. Bu mücadele olmasaydı belki de orada hâlâ ortaçağda olduğu gibi **«Kadın acaba ruh sahibi bir varlık mıdır? Böyle bir varlıksa rûhu insanî mi, yoksa hayvânî midir?» Erkeğe** nazaran hukukî durumu bir köle gibi mi, yoksa ondan daha üstün mü kabul edilmelidir?» gibi yersiz ve mantıksız sualler müzâkere mevzuu olarak devam edip gidecekti.

Her sahada Garbı taklid hastalığı başlaayınca, kadınların orada başlattıkları mücâdeleyi de taklid

Kuva-yı Mill'yenin Kadın Kahramanlarının ilk mübeşşirlerinden : Doksanüç Harbinde Aziziye tabyalarında göğsünü Moskoflara siper eden meşhur KARA FATMA mâiyyeti ile

etme temayülleri belirmiş ve bizde de ileride tafsil edileceği üzere **«Hukuk-i Nisvan»** cemiyetleri kurulmaya başlanmıştır. Halbuki, bizim cemiyetimizde kadının mevkii İslâm'dan evvel bile garptakiyle kıyas edilmez durumdaydı!.. Üstelik bu mevki, İslâmî umdelerle daha geniş ve kat'i bir sûrette takviye edildikten sonra böyle bir mücâdele sahaasının açılması elbette ki, son derecede yersizdir. Hukuken tanınan bir takım haklaraın fiilen gasbı mevzuubahs ise o taakdirde de bu bir hükukî mücadele değil, fiili hareket haalinde ortaya çıkmak gerekirdi. Kaldı ki; bu baabta da Türkiye'nin şartlarına ve imkânlarına göre büyük ölçüde bir gasb mevzuubahs değildir. Anadolunun ücrâ köy ve kaasabalarında haaklarını kullanamadığı için vekâletsiz avukatlığı deruhte edilen kadınların aacaba kocaları,- erkek olarak- haklarını ne ölçüde kullanabilmektedirler? Bu, hiç şüphesiz hukukî olmaktan ziyade siyasî, içtimaî ve hatta iktisadî şartlar önünde ortaya çıkmış bir manzaradır ki; düzeltilmesi büsbütün başka sebeplere bağlıdır. Yoksa maksad kadına şehvân' ve nefsânî temâyülleri istikametinde had ve hudud tanımamaksa, bunun onu yükseltmek yerine alçaltacağı âşikârdır. Esasen müslüman bir cemiyette kadının hukukunu -kadını yüseltecek bir tarzda- takviye, asla mümkün değildir. Çünkü, İslâmda kadın fıtrat ve tabiat kaanunları önünde ulaşabileceği yüksekliğin zirvesine varmıştır. Şöyle ki:

Kur'an-ı Kerim emir ve nehiylerinde kadını hemen daima erkekle birlikte zikretmektedir. Ferâizde kadın için hiçbir istisna yoktur. İlim tahsili, cihad, salât haac, oruç, ilh...

İslâm düşüncesine göre kadın, hilkaten erkeğin tamamlayıcısı olarak halkolunmuştur. Rabbi onu erkeğin eğe kemiğinden yaratmıştır. Bunun manası, kadının hissen zorlanmaya müsâid olmayan hassas tabiatı kadar, onun erkeğinin lâ-

Fransız İlimler Akademisinin altın madalya ile taltif ettiği eser

MECELLE

Tarih Doktoru emekli Hâkim A. Refik Gür'ün nefis uslûbundan

Fiatı 15 TL

SEBİL YAYINEVİ P.K. 808-İSTANBUL

TARİHTEN FIKRALAR

EN BÜYÜK KERÂMET :

Sultan Birinci Ahmed, dinî heyecanları coşkun bir padişahtı. Her cuma gecesi saraya oniki hâfız getirtir, hepsine birer aşr-ı şerif okuturdu. Ulemâya hürmeti ile de meşhurdur.

Devrinin büyük şeyhi ve şâiri Aziz Mahmud Hüdâî Hazretlerine **«P e d e r i m»** diyecek kadar bağlanmıştı. Bir gün Şeyh Efendi abdest alırken suyunu bizzat dökerek, anasına da peşkir tutturmuştu. Bu esnada Efendi'ye:

«— Bir kerâmet gösterseniz.» demiş.

Hüdâî de:

«— Şevketlü Hünkârım» demiş, «abdest alırken suyu Padişah döker ve Vâlide Sultan da peşkir tutarsa, size gösterilecek bundan büyük kerâmet ne olabilir?...»

Vefat ettiği zaman, Hz. Hüdâî tarafından gasledilmesini vasiyyet etmişti. Fakat Efendi, «Pek severdim, fakat dayanamam, hem çok da ihtiyarladım bu hizmetinde bulunamam» diyerek, müridlerinden Şaban Dede'yi göndermiştir.

AYRANDAKİ ÇÖPLER :

Fatih Sultan Mehmed Han Midilli'yi fethetmek için donanmayı Midilli önlerine göndermiş kendisi de karadan ordu ile harekete geçmişti. Sefer esnasında Balıkesir önlerinden geçerlerken Hünkâr susamış ve buz gibi bir pınarın başında durulmuştu. Pınarın başında bulunan yaşlı bir Türkmen kadını Hünkâra tâze ve soğuk bir ayran ikram etmişti. Pırıl pırıl kalaylı bir tas içinde sunulan ayranı eline alan Fatih içinde üç tane saman çöpü görmüş fakat sesini çıkarmadan ve çöpleri yutmamaya dikkat ederek, ağır ağır ayranı içmişti. Bitirdikten sonra kadına teşekkür etmiş birşeyler de sezerek kadına:

«— Koca Hatun ayranın çok güzelmiş, eline sağlık, ama içindeki çöplere bir daha dikkat et!...»

İhtiyar Türkmen Hatunu Fatih'e şöyle cevap verdi:

«— Arslan oğlum!... Sen uzun yoldan gelire benzersin, terlisin, fazla da susamışsındır. Pınarımızın suyu buz gibidir. Birdenbire içersen hasta olabilirsin yiğidim. İçine saman çöplerini mahsus attım ki ona dikkat edip ağır ağır ve sindire sindire içesin!...»

Fatih Türkmen Hatununun bu hareketinden çok memnun oldu ve kendisine o civarda bir yerin mülknâmesini verdi.

KAHRAMANLARI

Aynur Miseroğlu

sım-ı gayr-ı mürâfıkı yani ayrılmaz bir parçası olduğuğdur.

Kur'an-ı Kerim geçmiş peygamberlerin kıssalarından bahsettiği gibi, peygamber olmadıkları halde bâzı kadınlardan da bir hayli bahsetmektedir. Onları tekrim maksadıyla nakleden bu âyet-i kerimelerle de kadına atfedilen ehemmiyet takviye edilmiştir. Meselâ; Firavun'un zevcesi «Asiye»yi bu arada misal olarak zikredebiliriz.

Malûmdur ki; İslâmiyet'in en muârız olduğu şey, şirk yani Allah'a ortak koşmaktır. Böyle iken müşriklerin çocukları yanında kadınları da her türlü taarruzdan masun kılınmıştır. Demek ki; kadın müşrik olduğu halde bile himâye görmektedir. 1975 yılının «Dünya Kadınlar Yılı» olarak ilân eden garplılara sormak gerektir; Dünya'da harb esnasında bu derecede ideolojik aykırılığa rağğmen kadını taarruzdan masun ilân eden bir başka sistem biliyorlar mı?

İslâm'da ilim, san'at ve çeşitli sahalarda ifâ edilen hizmetler ve ikkadın erkek tefrikine yer verilmetisab edilen mevkiler bakımından miştir. Soy sop ve asâlet yerine üstünlüğü «takva»ya inhisar ettirmiştir ki; bu, kadın için de erkek için de aynı derecede mevzuubahsdır.

Kadın İslâm'da hemen dâima -frenkçe tâbiriyle söylemek gerekirse- bir hukuk süjesi olarak yer almıştır. Haklara ehil ve şahsiyete mâliktir. Her türlü tecâvüzden korunmuştur. Bu hakların muhtel kılınması halinde, mahallî adlî merciler gerekeni yapmakla mükelleftirler.

Aile hukuku bakımından nikâh dul kadının emri, bâkirenin ise izni olmaksızın akdolunamaz. Yalnız bu bile kadının irâdesine bahşedilen hürriyetin İslâm'dan evvelki devirlerle kıyası kabil olmadığını göstermeye kâfidir. Gerçekten İslâm'dan nikâh tarafların hür iradelerinin izharı sûretiyle vücûd bulan bir akid olarak tanzim edilmiştir. Evlilik, kadının başlangıçtaki hak ve hürriyetlerini tahdide tâbi kılmaz bilâkis ona birtakım yeni haklar da getgirdiği, çalışarak çoğalttığı, kocası veya âilesi tarafından kendisine hibe edilen bütün malların mutlak mâlikidir. Bunları dilediği gibi tasarruf edebilir. Üstelik de kurmuş olduğu âilenin mâişetinden mes'ul değildir. Medine'de çok zengin bir hanımın kocası zekât alacak ölçüde fakir olduğu ve hanım evin ihtiyaçları için hiçbir harcamada bulunmadığı halde hiçbir şahıs veya malanabileceği bir meblâğdır. Müscel ise, boşanma ile muacceliyet kesbeder. O ölçüdeki tahsili için adli merkamın müdâhale etmediği bilinmektedir.

Nikâhın farzlarından biri olan cileri dahi harekete geçireerk cebren icra yoluna gidebilir.

Boşanma kaideten erkeğe tanınmış bir hak ise de bunun birçok istisnaları ve incelikleri vardır. Çünkü «Evleniniz fakat boşanmayınız, çünkü Allah zevkine düşkün kadın ve erkekleri sevmez» meâlindeki hadis-i şerifden boşanmanın Allah sevgisinden mahr»miyet gibi bir müeyyide ile takviye edildiği gerçeği ortaya çıkmaktadır. Üstelik burada muhatap kadın değil, erkektir. Zira müeyyideye muhatap olmak için hakka ehil olmak gerekir. Evet söylediğimiz gibi boşanma hakkı kaideten erkeğe âid ise de bu hak, Allah korkusu, cemiyetin ayıp sayması ve yazı mühim sebeplerin varlığı halinde kadının boşanma talebini kabule mecbur sayılması, ayrıca İslâm ahlâk ve fazileti ile her türlü suistimali önlemeye kâfi bir sürette tahdide uğramaktadır. Zira unutmamak gerektir ki; kadının kanunen boşanmayı talebe hakkı olduğu durumlar da vardır. Kocanın tedâvi edilemiyecek deercede zührevî veya cüzzam gibi bulaşıcı bir hastalığa yakalanması gibi.. Bu takdirde kadı önce tedâvi imkânlarının mevcud olup olmadığının kontrolü için bir müddet tâyin eder sonra da boşanmaya karar verir. Nikâhtan sonra kocanın aklî muvâzenesini kaybetmesi, izini belli etmeksizin belli bir müddet ortadan kaybolması, veya şiddetli geçimsizlik hâlinde hakem kararıyla sâbit olması gibi başka sebepler de vardır. Bütün bu sebeplerden başka bir de nikâh akdinin icrası anında kadına boşanma hakkının verilmesi de mümkündür, buna da «tefviz-i talâk» denilir. Ancak kadının sâhib olduğu bu hakların sûistimalinin önlenmesi de «Hangi kadın kat'î zârûret olmaksızın boşanmak isterse, cennet kokusu ona haram olur!« meâlindeki Hadis-i şerif'le sağlamak istenmiştir.

(DEVAMI VAR)

TÜRKÇESİ

Ahmed SELÂMÎ

(ATATÜRK) ÜZERİNE

ŞERİAT lâfı geçince gözü kararan birilerinin, «ATATURK» lâfı geçince nasıl gözbebeklerinin büyüdüğü ve O'nu nasıl istismâr etdikleri ve bu istismârdan da nasıl ticârî kâr-hânelerini şişirdikleri cümlece ma'lûm... Bu ma'lûmlar zincirinin son halkasında, Mısır Devlet Reisi Enver Sâdât Beyin 57. velâdet sene-i devriyesi münâsebetiyle Mısır televizyonuna verdiği mülâkâtı; ve bu mülâkâtın inkılâbçılar elinde nasıl devrimbazca kullanıldığını görüyoruz.

Mısır Devleti ile Ankara arasındaki münâsebetlerin hangi seviyede olduğu; Kıbrıs mes'elesinde Sâdât rejiminin Makariyos'u hangi «Atatürk aşkıyla» desteklediği; Ankara zihniyetinin de «Arab» dendiği zaman hangi perdeden nâra atdığı yarım asırdır apaçık ortada...

Hâl böyle iken, Sâdât'ın Mısır televizyonunda «Atatürkçü Sâdât!» dedirtmeye yetip artacak kadar M. Kemâl'e meth-ü senâlar düzmesi ve dizmesi, elbetde boşuna değildir...

Türkiye'deki «Atam sen kalk ben yatam» edebiyatçısı «Atatürk» istismârcıları, tam 50 senedir öylesine bir şirretlik ve iffetsizlikle «Atatürk tüccarlığı» yapmışlardır ki, bu yolla edindikleri servet-ü sâmân ve dünyâlığın, haddi hesâbı yokdur. İşlerine gelmiyen her fikir ve fiili «Atatürk düşmanlığı» ilân ederek derhal ipe çekmişler, millî harsiyâtı bu usûlle dinamitlemişler, garbın pisliğini bu yolla memlekete doldurmuşlar, din ve vicdan hürriyetini böylece ayaklar altına almışlardır. Hulâsa dünyânın hiçbir yerinde görülmedik derecede imtiyazlı bir sınıf, bir dediği iki olmıyan müstebit ve ceberut bir zümre, adı geçen istismârla ortaya çıkmışdır. Hattâ Mustafa Kemâli «tanrı», kemâlizmi «Türkün dini», Anıtkabri «kâbe» ilân etmelere kadar varan bu istismârlar, son derece bol ihsan ve bahşişlere, millî şair, millî ebîb, millî kahraman, millî feşmekân v.s. gibi rütbeler ve etiketler kazanmaya da müncer olmuşdur. Bu vaz'iyyet, «Atatürk tüccarlarının» bu hâli, dünyânın da gözünden kaçmamış; onlar da, Türkler nazarında iş yapabilmek için,(tabu) veya (yarı ilâh) hâline geldiği zehâbın kapıldıkları M. Kemâl'i, bol bol istismâra çalışmışlardır.

Şimdilerde de işte Enver Sâdât ortaya çıkdı. O da, Türkiye'deki imtiyazlılar indinde, köprüden geçişin formülünü bulmuşa benzer... Bakınız Sâdât ne diyor :

«Babamın Sudan'dan dönüşünde Kâhire'deki evimize gitdim. Duvarda bir fotoğraf asılıydı. Bu fotoğrafın kime âid olduğunu sordum da, Kemâl Atatürk olduğunu söylediler. Evimizde kralın fotoğrafı yoktu. Atatürkün babamın astığı fotoğrafından başka evde hiçbir fotoğraf yokdu..... Mustafa Kemâl o kadar meşhurdur ki, babam gibi basit bir memur bile onun fotoğrafını muhâfaza ediyor, evine asıyordu. Gayet tabii niçin diye sordum, hikâyesi nasıl diye sordum. Babam oturdu ve bana Atatürkü anlatdı. Ülkesi için ihtilâl gerçekleştirdiğini söyledi..... Babamın Mustafa Kemâl Atatürk ve gerçekleştirdikleri ile alâkalı olarak anlatdıklarının te'sîriyle içimde derin bir his uyandı. Memleketim için birşeyler yapmak istiyordum. Nazi harplerinden evvel Hitler'den te'sir gördük. Daha sonra yegâne ümidim olarak Harb Mektebine girdim. Bizim için Atatürk örnek olmaya devam etdi.»

Bizim imtiyazlılar sınıfına, bayram değil, seyran değilken Enver Sâdât eniştelerinin kondurduğu bûse işte bu!... 57 senedir**«Atatürk»** hakkındaki bu aziz hatıralarını bir kerecik olsun fem-i seâdetlerine almayıp da, şimdilerde beyân buyuran Enver Sâdât Beyefendinin bu yüksek dehâsi önünde, bizdekilerin mest-ü harâb ve türâb oluşu mu? Bunun misâlini de Milliyetin 31.12.1975 tarihli Başmakalesinden arzedelim :

«...Milliyet tarafından 1975'in adamı olarak seçilen Enver Sâdât'ın, ülkesinin Türkiye ile olan ilişkilerini (münâsebetlerini) **de düzeltmesi beklenirdi. Şimdiye kadar bu yolda bir girişim** (teşebbüs) **yapılmamışdır.**

Sâdât'ın, doğum yıldönümünde Mısır televizyonuna verdiği demeçte (mülâkâtda) **Atatürk'ü öven uzun bir konuşma yapmasını, geciken ve beklenen girişimlerin** (teşebbüslerin) **habercisi saymak isteriz. Sâdât'ın Türkiye'ye uzatacağı el herhalde boşlukta kalmayacak ve iki taraf için de yararlı** (fâideli) **bir yaklaşmanın başlangıcı olacakdır.»**

Evet, Enver Sâdât, «Atatürk» hakkındaki sözlerinin hâsılâtını der'akab kâr - hânesine geçirmiş; Türkiye imtiyazlıları tarafından bir yandan «Yılın adamı» intihâb olunurken; öte yandan da yıllarca süren Mısır - Ankara gerginliği sihirli bir çomağa sürülüvermişdir...

Enver Sâdât'ın kâr, kazan, çıkar ve geçim formülüne, meselâ Makarios cenâbları tarafından da sarılınırsa hiç şaşmayız. Herhalde papaz efendinin de Heybeliada'daki ruhban mektebinden tahsîl hâtıraları vardır. Eğer o da kendi televizyonundan «Atatürkçü Makarios» olmayı şöyle birkaç cümle ile ve tereyağından kıl çeker gibi beceriverdi mi, imtiyazlılar ocağı tarafından derhal «bilumum adalar adamı» ilân edilir; ve «uzatacağı el herhalde boşlukda kalmaz!» Kıbrıs'ın işi tamamdır!

Arkasından da İngiliz'in, Yunanın, fotoğraflı ve camlı çerçeveli, altın yaldızlı hâtıraları...

«Atatürk» istismârının artık bu gün Türkiye hudutlarını da aşarak ne gibi bir âkıbete müncer olduğunu idrâklere ve ibret nazarlarına havâle ederken; Sâdât Beyefendiden de ricâ ederiz ki, onca meth-ü senânın vesikâsı olarak «babam gibi basit bir memur» sözüne dayanmaları ne oluyor?. Babasının keyfiyeti ölçü alınınca, ambalaj ve makyaj sanâyii ile sürüm yapdığı hükmüne varılır... Ama aynı ticaretle meşgûl müşterileri oldukdan sonra...

Beyân-ı i'tizâr : Geçen yazımızda «mürtekibidirler» kelimesi «mürtekidirler» şeklinde çıkmışdır.

«...Ve hulâsa ŞERİAT lâfzından cürüm hayâletleri icâdına mani olunması, bir mikyasda böyle bir eserin hazırlanmasına bağlı» şeklindeki en son cümlemiz de «...ve hulâsa ŞERİAT lâfzından cüretkâr bir eserin hazırlanmasına bağlı» olarak intişâr etmişdir. Kari'lerimizin afv buyurmalarını ricâ ederiz efendim.

Sebil

SİYONİZM VE IRKÇILIK

1975 yılı nihâyete ererken ortaya çıkan en mühim hâdiselerden biri de Birlemiş Milletler'de geniş akisler uyandıran **«Siyonizm'in Irkçılık Olduğu»**na mütedâir bir karar ittihaz edilmesidir. Yahudi çevreleriyle onların emrinde bulunan gazeteler, ekseriyetle ittihaz edilen bu karar karşısında hayret, dehşet ve öfkelerini ifadeye hâlâ devam etmektedirler.

Beynelmilel Siyonizmin emrindeki bu gazetelerle bazı siyâset adamları daha da ileri giderek, bu kararı destekleyenlerin yakın tarihin gerçeklerini bilmediklerini iddia etmekte Nazî Temerküz Kampları'nı hatırlatarak ırkçılık uğruna güya uğradıkları mezâlimi(!) uzun uzun hikâye etmektedirler. Halbuki, bir ırkın mezâlime mâruz kalması, kendisinin de icabında ırkçılık yapmasına mâni teşkil etmeyeceği gibi esasen Nazi temerküz kampları da bire bin mübalağa edilmiş bir safsatadır.

Gerçekten, yahudiler Almanya'da sırf nazi ırkçılığının yahudi ırkçılığına hakim olması için temerküz kamplarına gönderilmiş değillerdir. Bilâkis, bunu, o sıralarda iktidara gelen Nasyonal Sosyalist Parti'nin komünizme karşı icraatı belli bir ölçüde gerektirmiştir. Çünkü, Yahudiler Dünya'nın hemen her yerinde milletlerin dahilini ifsad için komünizmi tahrik etmekte ve desteklemektedirler.

Alman Nasyonal Sosyalist Partisi, bir nevi nefsini müdafaa mecbûriyeti sebebiyle komünizmi destekleyen ve Alman iktisadiyatını baltalayan bazı yahudileri temerküz kamplarına göndermiştir. Burada bir takım eziyetlere dûçar olmuş bulunmaları muhtemeldir. Ancak, bunlar, harp içinde bulunmanın tabii ve zarûri icaplarını aşmış değildir. Fakat, ne yazık ki; Dünya'nın her tarafında matbuatı ellerinde tutan yahudiler Almanya'da olup bitenleri, kendilerini masûm ve mazlum göstermek için cihan efkâr-ı umûmiyesini yanıltabilecek bir şekilde propaganda etmişlerdir. Sinemalar, televizyonlar, haber ajansları ve büyük tirajlı gazeteler yıllarca bu yalanın emrinde kullanılmış ve kullanılmaktadır. Hatta, şu kadar ki; II. Cihan Harbi nihâyetinde kurulan **«Nüremberg Mahkemesi»**nin içyüzü tetkik edildiğinde görülür ki, o da bu yahudi yalanlarını sümmetedârik delillerle ispat(!) için kurulmuştur. Hakimlerin şahsiyetleri mensub oldukları milletlerin bayraklarıyla tanınmıştır. Fakat o bayrağın örttüğü çift üçgenle daha fazla sırrî bir alâkaya sahiptiler.

Nihayet Siyonizm'in belli başlı gâyelerinden biri olarak, Osmanlı İmparatorluğu parçalanmış, O'nun ardından teşekkül eden küçük, küçük devletlerle daha kolay hesaplaşarak gerçekleştirilen **«İsrail Devleti»**nin yaptıkları ve Dünyaya bakışı ortadadır. Zira, bu devlet bugün tel'in edegeldiği nazilerinkinden daha müthiş bir ırkçılığı, işgali altında tuttuğu Türk-İslâm topraklarında icra etmektedir. Gerçekten, Arapların İsrail idaresi altındaki perişan halleri her türlü münakaşa ihtiyacından berîdir. Sade ahali olarak değil, İsrail işgali altındaki topraklarda mevcut İslâmî eserler de Yahudi mezâlim ve ırkçılığına hedef olmaktan kurtulamamaktadır. Bu mevzuda sadece **«Mescid-i Aksa»**yı hatırlatmanın kafî geleceği kanaatindeyiz.

Yabancı bir ülkeye ajanlar gönderip orada yaşayan bir eski nazi idarecisini tam otuz sene sonra Yahudilere yapılan mezalimde başlıca rolü oynadığı iddiasıyla kaçırtarak İsrail'e getiren, muhakeme eden ve idam eyleyen Yahudiler, ırkçı değil de nedirler? Bu kadar uzun bir müddetle hasmını takib eden, yakalıyan ve ondan intikamını alan bir milletin kininin ve ırkî taassubunun ne ölçüde derin ve köklü olduğunu hesab etmek güç olmasa gerektir.

Kaldı ki, Yahudi'nin ırkçılığı onun Dünya görüşünü tesbit eden muharref Tevrat'ta ayan beyan gözükmektedir. Gerçekten Dünya'da hemen hemen bütün semâvî dinler çeşitli ırkları ihtiva ettiği halde Musevi'lik sadece Yahudi ırkına inhisar ettirilmiştir. Bir kimsenin ırkı mevzuubahs olmaksızın müslüman, hıristiyan... ilh. dinlerine girmesi mümkün iken musevî olabilmesi için Yahudi olması şarttır. Irkçılığa en az istidadı olan, semâvî dinlerdir. Böyle olduğu halde Mûsevî'liğin Yahudi ırkına inhisar ettirilmesi ırkçılıktan gayri ne ile kabil-i izahtır. Kaldı ki; muharref Tevrat'ın muhtevasında Yahudi ırkının üstünlüğünü ve Dünya'ya hâkim olması gereğini ilân ve ifade eden nâmütenahî beyan mevcuttur. Yahudinin ırkçı olup olmadığını tâyin için Tevrat'a şöylece bir göz atmak bile kâfidir.

Ne yazık ki; Dünya efkâr-ı umûmiyesini, çeşitli telkin vasıtalarını elinde tutarak baskı altına alan cihan siyonizmi iktisâdî menbalar üzerindeki hâkimiyetini kullanarak bu günün süper devleti olan Amerika'yı âdeta İsrail'in bir peyki(!), haline getirmiştir. Gerçekten, son Arap - İsrail harbi esnasında bir kere daha tezâhür eden bu gerçek son derecede hayret vericidir.

Bununla beraber cihan siyonizmi, İsrail Devleti'nin kuruluşu ile artık siperden çıkmış ve bir hedef göstermiş durumdadır. Zira, asırlardan beri milletlerin dahilini ifsad eden ve onları iktisâden istismar eyleyen yahudiler, bütün yaptıklarını başkalarına mal ederek ortadan kaybolmakta ve mes'uliyetten kurtulmaktaydılar. Her yerde bayrak çeşitli milletlerin iktisadî ve siyasî hâkimiyet ise, yahudilerindi. Bu durumu son derece de mâhirâne bir sûrette devam ettirerek siyasî ve iktisadî hâkimiyetlerinin sinsî bir sûrette setredilmesini sağlayagelmiş olan yahudiler, bu defa İsrail Devleti'yle müşahhas bir tehlike halinde belirmiş oldular. Ümid ve temenni edelim ki, bu durum bugün zâhirde sadece Araplar'a fakat bâtında bütün milletlere karşı vârid ve vâki olan **«Yahudi Tehlikesi»**'nin daha gerçekçi bir sûrette anlaşılmasına yardımcı olsun! Bu takdirde, Filistin ahâlisi artık solup yıpranan çadırlarında biraz daha ızdırap çekselerde mühim değil! Çünkü hedef oldukları yahudi kin ve intikam hislerinin tezâhuru ve işaa eylediği kargaşalıklar sebebiyle bütün Dünya'da bu en gerçek ve müthiş tehlikenin anlaşılıp kavranmasını temin etmiş olacaklardır.

Avrupai Solculuk ve Siyonizm

İşte size bir gazete haberi :

«Mişel Perlman Paris'den bildiriyor :

Avrupa Konseyi Assamblesi, önümüzdeki Ocak ayında Strasbourg'da yapacağı toplantı da üyelerinden Kıbrıs, Malta ve Türkiye'nin B.M. Genel Kurulu'nda Siyonizmi ırkçılıkla bir sayan karar lehinde oy kullanmış olmaları konusunu tartışacaktır.»

Diğer 13 üye ülkenin aksine, Avrupa Konseyi'nin üç üyesi olan Kıbrıs, Malta ve Türkiye'nin B.M.'deki haksız ve gücendirici karar lehinde oy kullanmalarını eleştirmiş ve konunun gelecek Bakanlar Komitesinde ele alınmasını istemiştir. Aynı yönde bir karar tasarısı taslağı da İsveçli Milletvekillerinden Auberi tarafından sunulmuştur.»

Ne halt edeceğiz şimdi? Hollanda, İsveç, Avrupa Konseyi falan filân! Hepsi de arz-ı ubûdiyyet ettiğimiz put mefhumlar. Gördünüzmü yaptığımız işi!... Bizi azarlıyacaklar!... «Tüt tüh! hâlâ adam olamadınız!» diye kızacaklar!... Batılı olalım diye anamızı babamızı inkâr edip; «Vallahi müslüman değiliz! Alâkamız kalmadı, tam Avrupalıyız artık! Helâlarımıza varıncaya kadar size benzettik!...» diye yüz suyu ter dökerek kendimizi kabul ettireceğimiz bir sırada, lütfen bizi kabullenecekleri sırada, böyle halt edilir mi? Yaa! Şimdi anlıyor musunuz? Sosyal Demokrat olmak için Avrupalı olmak, Avrupalı olmak için Sosyalist olmak, Avrupalının azarını işitmemek için Yahudiperest olmak gibi Babıâliyi ele geçiren Selânik dönmeleri Yahudilerin neden solculuğa omuz verip her milli harekete **«irticaa!»**, **«yobazlık!»** diye bağırdığını... Solcusu, Sosyal Demokratı, Marksisti, Yahudisi, Gırgırcısı, Peştemalsızı, Çarşafçısı, Zürriyeti, Çamuriyet, Zilliyeti ile topyekûn bu millete düşman şer cephesini görüyorsunuz değil mi?

Her devrin sahte kahraman imalâtçılarını!... Bizim dirilişimizden ödleri patlıyanları!... Avrupa'nın maskaralarını ve onların sefil kölelerini!...

Sebil

HERŞEY HAK İÇİN

Haftalık, tarafsız, siyasi, edebî, tarihî, gazete

Yıl : 1 Sayı : 2 BEŞ LİRA

Sâhibi ve Yazıişleri Müdürü :

KADİR MISIROĞLU

Dizgi : Nidaş Matbaası

Baskı : Fazilet Matbaası

Umumî Dağıtım : SABRİ ÖZAKAR

ABONE : Yıllık 200 TL.
Altı aylık 100 TL.
İLÂN : Santimi 30 TL.
Vilâyet Hanı Kat : 3
No : 204
Tel : 26 38 96
İSTANBUL

سبيل

كل شئ للحق

جريدة اسبوعية، سياسية مستقلة، تاريخية ادبية

ص.ب : ٨٠٨ استانبول - تركيه

Sebil

Everyting For Right (Hak)
P.O.B. 808
İSTANBUL
TURKEY

PHONE : 26 38 96

PRİCE : 5 T.L.